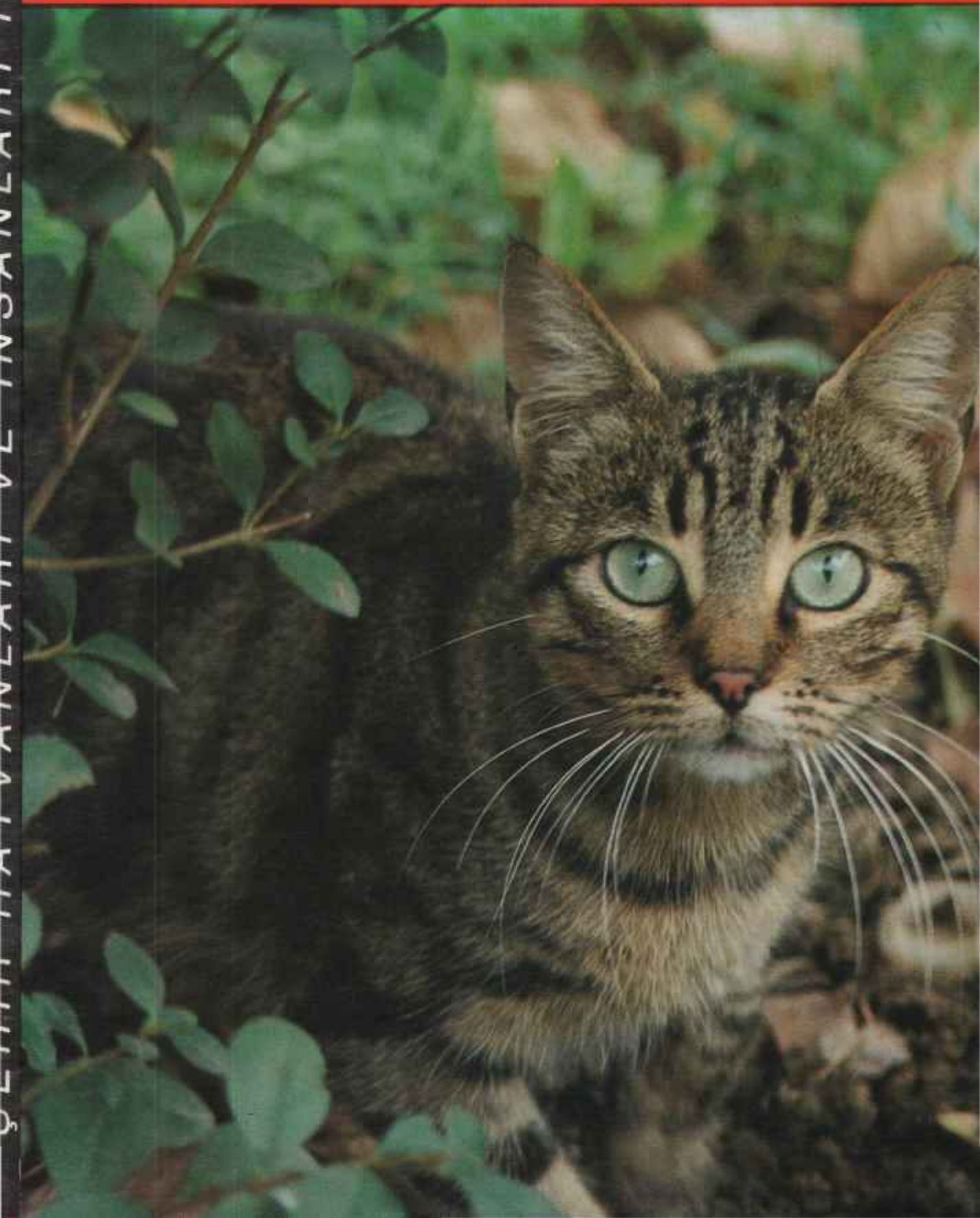

KEDİ

Sayı: 7
25.000 TL

ÇERİT HAYAT VAKFINDAN VE İNŞAATLARDAN

Kedi Hakları Bildirgesi

1. Bütün kediler özgür ve eşit haklara sahip olarak doğarlar ve daima öyle yaşarlar. Ciğercinin kedisi ile sokak kedisi arasındaki farklar, kedilerin sahiplerinden ya da sahipsizliklerinden doğan farklardır. Hiçbir kedi sahibinin, yukarıda belirtilen özgürlüğe aykırı bir şekilde kedisinden kayıtsız şartsız itaat bekleme hakkı yoktur.

2. Sahibinin kediye bağımlılığı, kedinin -nankörlük olarak adlandırılabilir- bağımsızlığını zedeleyecek bir karşılıklılık için gerekçe olarak kullanılamaz.

3. Her kedinin ve kedi topluluğunun doğal ve zaman aşımına uğramaz hakları, Hürriyet, Züriyet, Güvenlik ve Zulme karşı direnmedir.

4. Bu haklardan sadece Züriyet, koşullara bağlı olarak ve veteriner aracılığıyla kısıtlanabilir.

5. Bir tür hayvan olan insan, bir başka tür hayvan olan kedinin hayvanlığına, varoluşuna ve haklarına saygı duymak zorundadır.

6. İnsanın kendi türüne reva gördüğü aşağılayıcı ve kötü davranışlar, kedi - insan ilişkisi için şu ya da bu şekilde bir ölçüt olarak kullanılamaz.

7. Bir kedinin öldürülmesi bir 'biocide', yani yaşama karşı işlenmiş bir suçtur. İster kişilerce, isterse belediye vb. kurumlarca yapılsın, çok sayıda

kedinin topluca öldürülmesi bir 'genocide' (soykırım), yani türe karşı işlenmiş bir suçtur.

8. Sokak kedileri de dahil bütün kediler insanlar tarafından gözetilmeli, bakılmalı ve korunmalıdır. Hiçbir kedinin yaşama, avlanma, uyuma, oynama vb. temel haklarına insanlarca engel konamaz.

9. Eğitim ya da eğlence; her ne sebeple olursa olsun, hiçbir kediye işkence yapılamaz.

10. Kediler herhangi bir işe koşullamazlar, fare ya da sinek avlamak gibi 'doğal' görevleri için dahi zorlanamazlar.

11. Kedilerle insanları birarada tutan bağ silinemez ve ortadan kaldırılamaz bir 'dirim ortaklığı'dır.

12. Dirim ortaklığı, sadece kediler için değil, tüm 'şehir hayvanları' ve vahşi hayvanlar için de geçerlidir.

13. Kedilere duyulan sevgi, öteki evcil hayvanların aşağılanması, hor görülmesine yol açacak bir kedi şovenizmini içeremez.

13+1. Kedi hakları konusunda öteki maddeler, insan hakları beyannamesinden ilham alınarak türetilir. Ancak insan haklarını çiğnenmesi, kedi haklarının göz önüne alınmayışı ya da 'gereksiz' görülmeleri için gerekçe oluşturamaz.

K e d i ' d e k i l e r

Damdan Dama.....	4
Kedinize Masaj.....	8
Yıldız Kediler.....	10
Muharrem Aydın	
Aaa! Piknik!.....	12
Piyale Madra	
Mesut Cemil Tel.....	18
Gökhan Akçura	
Görünmez Kazalar.....	22
Bir Hayvanla Yaşamak.....	24
Bilge Karasu	
İran	Kedisi.....28
Günlerden Bir Gün.....	30
Ahmet Uysal	
Balinalar.....	32
Leyla Tiryakioğlu	
Sizden Size.....	36

KEDİPANO

MİRASINI KEDİSİNE BIRAKTI

ABD'nin Seattle kentinde, Ann Morgan adlı kadın 500.000 dolarlık mal varlığını kedisi Tinker'a bıraktı. Morgan'ın vasiyetinin açıklanmasından bu yana itiraz eden çıkmadığı için miras resmen Tinker'a ait oldu. Arkadaşı Ruth Ward, mayıs ayında ölen Ann Morgan'ın 10 yıl önce aldığı kabarık beyaz tüylü kedisi Tinker için "O benim en iyi dostum ve arkadaşım," dediğini anlatıyor. Ward, "Bu kedi Ann'in hayatıydı. Tinker'i aldığı zaman sağlığı pek iyi değildi ve çok sıkıntılıydı. Bu kedi onun hayata bağlanmasını sağladı," dedi.

KEDİ YOLCU MU?

Rusya Büyükelçisi Çernişev, mart ayında Ankara'ya "elveda" diyecek. Çernişev'in, Moskova'da yeni görevi Dışişleri Bakan Yardımcılığı olacak. Ancak bir sorun var. Çernişev'in büyükelçilikteki kedisinin geleceği... Bu köşede yazmıştık. Çernişev'in kedisinin KGB ajanı olmasından kuşulanılıyordu. Çünkü, Çernişev'in Ankara'da olmadığı zamanlar, ne zaman birkaç kişi bir araya gelip sohbet etseler, kedi, arkalarında bir yere kurulup onları dinliyordu. Arkadaşımız Haluk Geray, Çernişev'in kedisini kucağına alıp, bu sevimli hayvanın kader falını açtı. Rusya Büyükelçiliği'ndeki diplomatların büyük bölümü, Çernişev elçilikten bir an bile ayrılrsa huysuzluk yapan kedinin de Moskova'ya gitmesinden yana olduklarını söylüyorlar. Kedinin gıdısı okşanarak görüşü sorulursa, kendisi gurlamakla yetiniyor.

12.02.94 Cumhuriyet 2

2 yaşında dişi bir Ankara Kedisi damat arıyor.

Mert Onur

Hareket Ordusu Sok. Nergiz Apt. 19/10

Bahçelievler- İstanbul

KEDİLER ARASI GÜZELLİK YARIŞMASI

Doğa ve Hayvansevenler Derneği tarafından Van ve Ankara Kedileri güzellik yarışmasının ikincisi 20 Mart günü Shereton Otel'i'nde düzenlenecek. Doğa ve Hayvansevenler Derneği Başkanı Betül Kalemli yaptığı açıklamada Türkiye'de ilk kediler arası yarışmanın geçen yıl haziran ayında düzenlendiğini, ikincisinin ise 20 Mart günü düzenleneceğini bildirdi. Kalemli, geçen yıl düzenlenen yarışmadan 60 milyon lira gelir sağlandığını, bu gelirle hayvanat bahçesine kedi evi yaptırılmaya başlandığını söyledi. 3.02.1994 **Cumhuriyet**

Arsız kediye ömür boyu hapis cezası

HOLLANDA'nın parlamento merkezi Lahey yakınındaki, zenginleriyle ünlü Wassenaar Kasabası'nda bir kediye ömür boyu evinden çıkmama cezası verildi. Birbirinden görkemli villalarıyla tanınan, Hollanda Kraliçesi Beatrix'in kardeşi Prenses Christina'nın da yaşadığı Wassenaar'da, arsızlığı ve saldırganlığıyla halkın korkulu rüyası haline gelen Napolyon adlı kedi, belediyenin bu kararıyla ölüm cezasından da kılpayı kurtulmuş oldu. Evlere

girerek mutfaklarda yemek bırakmadığı, önüne gelene de saldırdığı, hatta birkaç kişiyi tırmıklayıp, ısırıldığı bildirilen Napolyon, Wassenaar Belediyesi'nin tüm semt sakinlerim dinledikten sonra aldığı karara göre, ömür boyu evden çıkmayacak. Belediye Meclisi, evin bahçesinin tamamen kapatılması ve dışarı kaçma olanağının bulunmaması koşuluyla Napolyon'un bahçeye çıkarılmasına izni verdi. Saldırgan kedinin tekrar dışarıda yakalanması halinde öldürülmesi kararlaştırıldı.

Artık işyerimde besleyemediğim bir kedi için ev arıyorum.

Beyhan Atmaca

Tel: 522 12 53 (İş)

Sahibi
Fatih Erdoğan

Yayın Kurulu
Najla O. Kurdoğlu • Sema Öğünlü
Leyla Tiryakioğlu

Kapak Tasarım
Yılmaz Aysan

Kapak Fotorafi
Najla O. Kurdoğlu

Danışmanlar
Bilge Karasu • Tan Oral • Veteriner
Hekim Ahmet Tahiroğlu

Baskı
Ayhan Matbaacılık 518 24 14

Çorbada Tuzu Olanlar
Muharrem Aydın • Ragıp Duran •
Selma Erdoğan • Piyale Madra •
Gökhan Akçura • Bilge Karasu • Emel
Çelebi • Hakan Aydoğan • Sami Baydar
Mehmet Karaca • Mustafa Özkul

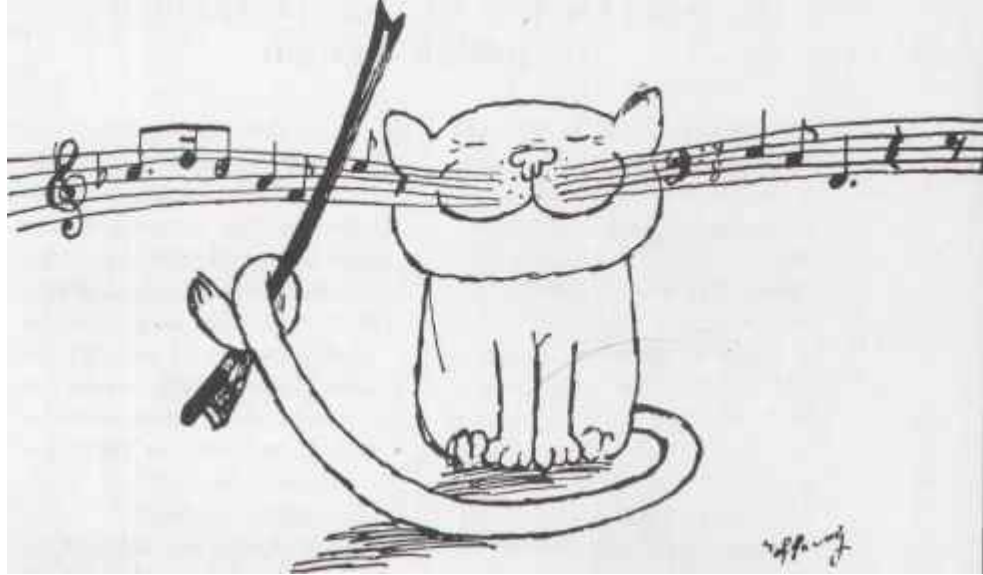
Çorbaya Kuyruğu Batanlar
Balaban • Bıyık • Biber • Bekir • Cahide
• Havuç • Haydut • Gizmo • Roman •
Kaplan • Fritzzy • Lucky Lucy • Maçini •
Miyak • Susam • Tırmık • Tedi • Tekir •
Ponçik • Piknik

Adres

Mavibulut Yayınları
Yeniçarşı Cad. 32/2 Ferah Ap
80060 Galatasaray, İstanbul
Tel. 252 63 75-76 • Faks 244 08 60

Kedi dergisi, yine iyi bir zamanlamayla karşınızda. Kedilerin Mart ayında işleri başlarından aşkın olacağı için, şu arada çıkmayı tercih eden Kedi Dergisi, bu sayısında sizlere görünmez bazı kazalar karşısında almanız gereken önlemleri, (o günler ve geceler süren dam maceralarının kazasız belasız son bulacağını mı zannediyordunuz yoksa!!) sadece sevmek ve beslenmekle kalmayıp, kendilerine masaj yapılması gerektiğini ve edebiyat tarihimizde nice yazar ve çizere nasıl da ilham kaynağı olduklarını böbürlene böbürlene aktarıyor..

Tüm aksiliklere rağmen, yaşamlarından her tür koşulda memnun olan tek tür kediler mi yoksa.... Bunca aradan sonra, hiçbir özür belirtmeden yine karşımızdalar ve biz onları kabul etmeye hazırız.

Onlar adına özür diliyor ve anlayışınıza sığınıyoruz.

Dergimiz yayına hazırlandığı sırada acı bir haber ulaştı kulağımıza. Cihat Burak, Tırmık ve Kontes dahil tüm kedileri öksüz bırakarak ayrılmıştı aramızdan. Kısa bir süre önce yaptığı bir söyleşide, "Kedisiz tablolarım da var elbette," diyordu. Kediler Cihat Burak'a çok şey borçlu. Tüm kedilerin başı sağolsun.

Kedi Dergisi 4 Ekim Hayvanlar Günü'nü Kutladı

4 Ekim'de Beyoğlu Zencefil Bar'da Kedi Dergisi okurları ve çalışanları bir araya gelerek kedi ve insana dair bir sohbet koyulaştırdı.

Böylesi bir günde özellikle "kedilerin nankör olduğu" inancının yanlışlığının vurgulanması gerektiği, aksine kedilerin insanlardan bile daha sadık olduğu konusunda hemfikir olunması oldukça yürek lendiriciydi. İnsanların hayvanlardan ve özellikle de kedilerden öğrenecekleri çok şey olduğu, kediyle tanışan insanların daha da yumuşak ve anlayışlı kişilere dönüştüğü vurgulanan toplantıda, dergi danışmanlarından Tan Oral, **"Şu dünyada payına düşeni bilmek ve onun tadını çıkarmak dururken, ille de diğerine de el uzatmak açgözlülüğü ile doyum aramak, insanoğlunun hem öteden beri yaşadığı, hem de onu çözmek zorunda hissettiği başlıca sorunu. Payına razı olmayıp el uzattığı; ister kendi gibi insan kardeşleri olsun, ister havası, suyu, taşı toprağı, yeşili olsun,**

isterse tüm bunları kendi gibi kullanmaya, paylaşmaya hakkı olan hayvanlar olsun, sorun değişmiyor. Ama sonunda bu sınır tanımaz açgözlülüğün, eldekileri arttırmayıp sürekli eksilttiğini fark edince, insanoğlu bir yandan doğaya ve kardeşlerine daha şiddetle saldırırken, bir yandan doğayı, insan haklarını ve hayvan haklarını korumaya yöneliyor." dedi.

Toplantıda, tüm kedi ve hayvan severler tarafından daha sık bir araya gelme isteği dile getirildi. Bundan sonra kedilerin izin verdiği zamanlarda bir araya gelmeyi planlayan Kedi Dergisi okurlarının en büyük şikâyetleri dergilerinin düzenli olarak çıkmaması.... Kedilerin düzenli olarak yaptığı şey var mı ki.... Uykudan ve ham humdan başka...

Yine de toplantıya katılan iyi niyetli kediler derginin zamanında çıkabilmesi için ellerinden gelen yardımı esirgemeyeceklerini belirttiler.

Nice sayılara!...

Ankara'da Kedi Köpek Pansiyonu Açılıyor

Çankaya Belediyesi'ne bağlı Veteriner İşleri Müdürlüğü, sahihsiz kedi ve köpeklerin tedavi edileceği ve barındırılabilceği bir pansiyon yapımına başladı. Balgat 100.Yıl semtinde inşaatına başlanan ve Ocak ayında yapımının tamamlanması planlanan pansiyonda bir yandan kimsesiz kedi ve köpeklerin bakımı yapılırken, diğer yandan tatile çıkan kedi ve köpek sahiplerinin talepleri karşılanacak. Artık Ankaralıları da gözleri arkada kalmadan tatile çıkabilecekler mi dersiniz?

Böyle Özelleştirmeye Can Kurban!!

İngiliz Demiryolları'nın özelleştirilmesi gündeme geldiğinde, yıllardır demiryollarında farelere karşı beslenen kedilerin durumunun ne olacağı tartışılmaya başlandı!

Şimdiye dek demiryollarındaki farelere karşı mücadele etmeleri için beslenen kediler, demiryollarının özelleştirilmesiyle birlikte, kendilerine ayrılan yüklü bir tazminatla emekliye ayrılıp, yaşamlarını başka bir yerde sürdürecekler..

Sayıları 200'ü bulan avcı kediler, demiryollarının özelleştirilmesinden kârlı mı çıktı dersiniz?

'Orası'nın İngiltere olduğunu göz önünde bulundurursanız EVET!!!

Türkiye'de işsizlikten yakınan kedilere pasaportlarını hazırlayıp vize başvurusunda bulunmaları tavsiye edilir.....

Tüp Kedi Projesi

Van Kedileri'nin üremelerini ve yaşamlarını devam ettirmelerini sağlamak üzere Van Kedisi Araştırma Merkezi'ne DPT tarafından 4 milyar 500 bin liralık ödenek sağlandı. Van Kedisi neslinin korunması ve sayılarının artırılması amacıyla kurulan merkezin tüp kedi projesi çalışmalarının devam ettiği bildirildi. Ancak hemen burada Kedi Dergisi olarak belirtmek isteriz ki, Van Kedileri Van dışındaki bölgelerde yaşamlarını sürdürmekte zorluk çekiyor. Çeşitli nedenlerle (kediseverlere hediye edilen, ya da ticari amaçlarla seyahate çıkmak zorunda kalan) Van sınırları dışına çıkarılan nice Van Kedisi'nin kısa bir süre sonra değişik koşullara alışamadığı ve öldüğü görülüyor. Van kedilerinin çoğalmalarını sağlayıp, bu işin ticaretini yapmayı düşleyenlere duyurulur!!

Akıllı, marifetli, sevimli, cin gibi...

Whiskas'ın düzenlediği Starcats Yarışması 21 Kasım'da Galleria buz pistinde yapıldı. Jüri üyesi olarak Tomris Uyar. İlhan Gököl,

Birnur Ahunbay, Bülent Özveren ve Ayşegül Dora'nın görev aldığı yarışmaya 26 kedi katıldı. Değerlendirme sonucu **Tekir Babushka** birinciliği kaptı. İkinciliği **Mehtap** ve üçüncülüğü **Efe** ve **Lara'nın** paylaştığı yarışmada, dereceye giren kedilerin birincisi bir yıllık mama ihtiyacı olan 365 kutu Whiskas ve bir yıllık sağlık kontrolünü garantiledi. İkinci gelen kedi 6 aylık mama, üçüncüler ise üç aylık mama ihtiyacı olan 90 kutu mama ile ödüllendirildi. 7 yaşında yarışmaya katılan Tekir Babushka, kuyruk hariç 80 cm boyunda ve 9 kilo ağırlığında olan bir Kuzey Amerika kedisi. Mozart ve Vivaldi hayranı olan Babushka'nın en büyük zevki balkondaki kuşlara kikirdelemek. Üçüncü seçilen erkek kedi Efe ise, sokakta bulduğu yavru kedileri besleyip büyüttükten sonra tekrar aldığı yere bırakmakla, günümüz maço erkeklerini bile kışkandırıyor....

Ayılar Artık Özgür!

Yıllardır 'dans ederek' sahiplerine para kazandıran ayılar artık özgürlük yolunda. Sadece İstanbul'da 100 adet olduğu tahmin edilen ayılardan 16'sı kurtarıldı. Ayılar şimdilik tam özgür değil. Yavruyken annelerinden ayrılan ayıların bildikleri tek şey 'dans etmek' ve sahiplerine para kazandırmak olduğundan, doğada yaşamaları artık mümkün değil. Şimdilik Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi kliniklerinde koruma altındalar. Daha sonra kurtarılan ayıların barınabilmeleri için Karacabey'de ormanlık bir bölge tahsis edilecek.

Burunlarındaki halkadan kurtulan ayılar çeşitli kontrollerden geçiyor. Hollandalı **Prof. Dr. Frank Stades** tarafından muayene edilen ayılarda psikolojik sorunlar, diş ve ağız

yaralan ve görme bozuklukları olduğu tespit edildi. Ayıların kötü beslenmesi, kafa ya da gözlerine vurulması sonucu katarakt olan gözleri ameliyat ediliyor.

Dünya Hayvanları Koruma Örgütü (WSPA) ile Turizm Bakanlığı'nın işbirliğiyle gerçekleşen bu projenin devamını diliyoruz. Katkıda bulunan herkese gönülden selamlar... Darısı bütün köle ayıların başına!.

KEDİ: Bakımı ve Sağlığı/

Hazırlayanlar:

Najla O.Kurdoğlu-Sema Ögünlü/

Afa Yayınları/1993

Sonunda beklenen gerçek **Kedi Bakımı ve Sağlığı** kitabı çıktı. Kedi Dergisi çalışanlarınca hazırlanan bu başvuru kitabı iki senelik bir çalışma ve araştırmanın ürünü olarak Afa Yayınları'ndan çıktı. Çeşitli yabancı kaynaklar esas alınarak ve

veterinerlere danışarak hazırlanan bu derleme oldukça güncel bilgiler içermekte. Esas olarak beş ana bölümden oluşan kitapta, kedinizin evinize teşrif etmesiyle birlikte bilmeniz gereken hemen her şey yer

Damdan

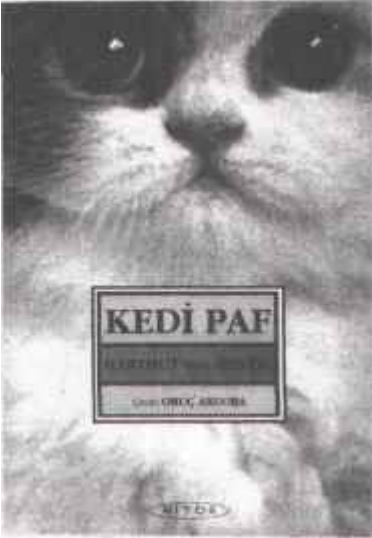
alıyor. Kedinizin dengeli beslenmesinden tutun da, aşıları, tuvalet alışkanlıkları, cinsel yaşamı, doğum hakkında bilgiler, görünmez kazalar, genel sorunlar ve yaygın hastalıklar dahil birçok konuda başvurabileceğiniz oldukça kapsamlı bir kitap. Eğer size sahip olan bir kediniz varsa başucunuzdan ayırmayın !!! Unutmayın ki kedinizi sevmekle her şey bitmiyor. Kedisile daha mutlu ve daha sağlıklı bir yaşam arzulayanlara tavsiye edilir.

Kedi Paf

Harmut von Hentig
/Çev.Oruç Aruoba/
Mitos Yayınları/1993

Kedi Paf bir insan ile kedi arasındaki sevginin öyküsü. Gerçek, yalın ve aynı zamanda acı:

...İnsanlar kedilerin doğasını ne az anlıyorlar, diye düşünüyor-

dum ve köpekleri sevmeleri nasıl da ele veriyor onları. Köleler istiyorlar; sadık, iradesiz hizmetçiler, kendi duyularının yaratıkları; ve kedilerde sevdikleri de yalnızca kendi yanlış anlamaları. Şöyle demeye yatkınlar: Kediler yalnızca kendilerini severler; bütün sırtışmaları, sürtünmeleri kendileri

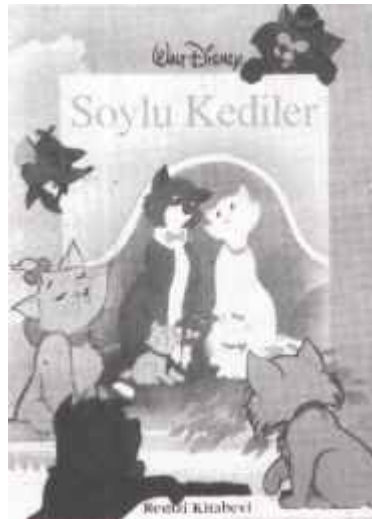
içindir, ve bütün o okşamalardan da insana, yalnızca, büyük şehrin yapışkan tozuyla kirlenmiş bir el kalır.

Oysa doğru ve tam açıklama bu değil. Paf kucağımdan kalkıp masaya çıktığında, pencere pervazına zıplayarak soğuk geceye bakmak için kitaplarımın ve kağıtlarımın arasından dolanırken -hiçbir şeyi devirmeden, kirlletmeden ya da karıştırmadan- bu, benim kucağımda aradığı sıcaklığın ve birlikteliğin bir parçasıydı. Ama bunu bensevgisiyle değil, -açıkça söylemek istiyorum- "özgürlük"le yapıyordu. Paf bana, özgürlük ve sevgi arasındaki ince ve kırılgan ilişkiyi görüp bilmeyi ve o "ben-cil" ve "benliksiz" sevgiyle ilgili tıknaf ayrımlardan temizlenmiş büyük dostluğu öğretmişti..."

Öykünün ilginç bir yanı, yaşanmasından yıllar sonra 'olgun' bir yazarın kendi gençlik yaşantısı üzerine yazılmış olması. Çiçeği burnunda bir yazar kendisine emanet edilen bir kediyle birlikte yeni bir yaşama başlıyor. "Daha dolu ve anlamlı" çünkü yalnızca kendisine ait değil.

Soylu Kediler/ Wait

Disney/ Remzi Kitabevi
/1991

Kedili yaşamı çocuklar için daha da şenlendirmek istiyorsanız Bayan Soylugil'in maceralarını kaçırmayın... İyi bir hediye !

Hayvan Deneylerinin Yanıltıcı Olduğu İleri Sürüldü

Geçtiğimiz yıl Londra'da düzenlenen Hayvan deneyleri ile ilgili konferansta doktorlar, hayvanlar üzerinde yapılan deneyler nedeniyle insan sağlığının tehlikeye girdiğini ileri sürdü İngiltere, İtalya, İsveç ve Amerika'lı doktorların katıldığı konferansta; hiçbir hayvan yapısının insan yapısıyla özdeş olmadığı, bu nedenle hayvanlar üzerinde yapılan deneylerin sonuçlarına göre insanlara tıbbi tedavi uygulanamayacağı vurgulandı.

Hayvan deneylerinin bilimsel bir temelden yoksun olduğu belirtilen konferansta, bu nedenle, ilaç kullanımlarında insanların zarar gördüğü ve yanlış tedavilere yönlendirildiği belirtildi.

Özellikle hayvanlar üzerinde denendikten sonra insanlara tavsiye edilen bazı sakinleştirici ilaçların, hayvanlarda yan etkilerinin görülmemesine karşın insanlarda bağımlılık yarattığı öne sürüldü.

Konferansa İsveç'ten katılan Dr. Björn Ekwall ise, hayvan deneylerine alternatif olarak hücre kültürü deneylerinin geliştirilmesi gerektiğini söyledi.

İngiltere'de Terörist Saldırıları

İngiltere'nin, başta tenis turnuvalarıyla ünlü Wimbledon kentinde olmak üzere belli başlı kentlerinde, et satan mağazalara karşı düzenlenen 'terörist' saldırılar

aralıklarla devam ediyor... **Hayvanlara Özgürlük Cephesi'**ne mensup militanlar, bazı dükkân ve mağazaların anahtar deliklerine zamk sürüyor, ya da kapı ve duvarlarına sprey boyalarla "Et cina-yettir" gibi yazılar yazıyorlar. Bu saldırılardan payını alan kuruluşların başında **Mc Donald's** zincirleri ve İngiltere'nin önde gelen **Boots** mağazaları yer alıyor...

Guardian gazetesine gönderilen mektupta bu kuruluşların yaşamla-rını hayvan sömürüsüne dayandır-dıkları iddia ediliyor...

175 yıldır her türlü yasal yolla de-nendiğini ancak hiçbir sonuç alın-madığını iddia eden Hayvanlara Özgürlük Cephesi yetkili sözcüsü, bundan sonra mücadelelerinin eko-nomik sabotajlarla devam edeceğini açıkladı... Yetkililer, özellikle Mc Donalds'ın yanlış hayvan kesimi uyguladığını iddia ediyor.

Kediler de Müziklendi

Andrew Lloyd Weber'in müziği, **T.S Eliot'ın** şiirleri ve Londra Ti-yatrosu'nun oyuncular... Her şey kediler için...

İlk kez 1981 yılında sahnelenen **Cats** müzikali, yaklaşık 12 yıldır gösterimde ve İngiliz tiyatro tari-hinde en uzun süre sahnelenen müzikal rekorunu kırmış.

Çeşitli mama kutuları, çöplüğe atılmış eski pabuçlar, giysiler ve iç çamaşırları, teneke parçalan ara-sında bir yaşam kedilerinki. Ama keyifler yerinde... Vur patlasın, çal oynasın... Ne kafalarına atılan pa-buçlar ne de çılgın arabalar onları engelleyebiliyor. Sahnede bin bir renkte, kedi kıvraklığında oyuncu-lar!

Çalçene, Çapulcu, Çapkın, Ça-kır, Paşa, Pompiş, Prenses, Ala-ca....

Arada sırada seyircilerin arasına karışıp, kucaklarına atlamalarını ve yanaklarına bir öpücük kondur-malarını ya da kulaklarına kışla-malarını da ilave ettiğinizde, kaçır-ılmaması gereken bir müzikal Cats. Çünkü:

Kediler aslında bana ve size çok benzer,

Çevremizde gördüğümüz insan-lara da

Çok çeşitli tiplerde, depdeğişik kafalarda.

Çünkü kimileri akıllıdır, kimi-leri de deli

Kimileri iyi yürekli, kimileri kötü yürekli

Kimileri eh işte'dir, bin beterdir kimileri de...

Ama hepsi de şiire gelir, şöyle ya da böyle.

T.S Eliot'dan çeviren Yurdanur Salman

Hayvanlara Tatil Köyü...

Köpek ve kedileriniz için yepyeni bir tatil köyü hizmete girdi. Veteri-ner hekim **Ahmet Tahiroğlu** yö-netiminde açılan tatil merkezi, Ayazağa'da. 19 kedi ve 39 köpek bandırma kapasitesine sahip. Tatil köyünde, kedi ve köpeklerin eğiti-mine yönelik çalışmalar yapılıyor. Örneğin, hayvanın eğitilebilirlik derecesini saptamak üzere bir hafta süren testler uygulanıyor. Hayvan-lara, hayvan ve hayvan sahibinin

birlikte yaşama uyum sağlamaları için gereken eğitim veriliyor. Kö-peklerde eğer bekçilik güdüsü var-sa, bu güdü saptanıyor ve geliştirili-yor.

Tabii ki kediler böyle bir eğitime karşı olduklarını, ancak tuvalet eği-timi konusunda yönlendirici bir bilgiyi bazı koşullarda kabul edebi-leceklerini en başta bildirdikleri için, onlara yönelik bir çalışma yok.

Holiday Inn

Cendere Mevkii

Geçici 27. Sokak, No 22

Ayazağa- İstanbul

Tel: 276 56 67

Kürke Karşı Kam-panya

ABD'de Hayvanları Koruma Der-neği PENTA tarafından düzenle-nen gösteride aralarında Naomi Campbell'in de bulunduğu süper modeller kürk giymektense çırlı-çıplak gezmeyi tercih edeceklerini açıkladılar... Amerika'daki Hay-

vanları Koruma Derneği, şu sıralar hanımların korkulu rüyası. Çünkü PENTA üyeleri sokakta gördükleri vizonlu hanımların kürklerine kır-mızı (kan rengi) yağlı boya atıyor-lar.

Kedinize Masaj

Şöyle iyi bir masaja kimin itirazı olabilir? Size de birileri iyi bir masaj yaptıysa bunun ne kadar harika bir şey olduğunu bilirsiniz. Niye böylesine harika bir duyguyu kediniz de tatmasın? Ona da bu şansı tanıyın ve mümkün oldukça günde bir kez ona masaj yapın!

Eğer toplu halde yaşayan kedileri, ya da yeni doğum yapmış bir anne ve yavrularını gözlemlediyseniz, kedilerin içgüdüsel olarak birbirlerini yalayarak temizlediklerini ve aynı zamanda da masaj yaptıklarını görmüşsünüzdür. Kedilerin de; yapıları çok esnek olmasına rağmen, kulak arkala-

rı gibi uzanamadıkları yerler vardır vebaşka bir kedinin yardımıyla bu bölgelerini de temiz tutmaya ve rahatlatmaya çalışırlar.

Masaj en çok, romatizması olan ve yaşlı kediler için gereklidir. Geriatrik sorunları olan bir kedi, yaşlı ve romatizmalı eklemleri ve kaslarına masaj uygulandığında rahatlayacak, hareketleri daha da çevikleşecektir.

Masaj sadece yaşlı ve romatizmalı kediler için değil, aynı zamanda sıhhatli, aktif, belki de hiperaktif kediler için de gereklidir. Bütün o

koşuşmalar, hoplayıp zıplamalar ve avcılık numaralarından sonra kediniz kas ağrılarından şikâyetçi olabilir. Yumuşak bir masaj, kedinizi dile getiremediği sıkıntılardan kurtaracaktır.

Masaj, fiziksel yararları yanı sıra kedinizle iyi bir diyalog kurmanıza olanak sağlayacağından, psikolojik yararları da göz önünde bulundurulmalıdır. Şefkatli eliniz onun sırtında, kulak arkalarında ve alnında gezindikçe, sizinle arasında gelişen duygu alışverişi ona daha fazla güven ve huzur verecektir. Böylece ruhsal sıkıntılarından kurtulacak, daha huzurlu ve sevecen bir kedi olabile-

cektir... (Eğer isterse!!!)

Son olarak, bu masaj seansından yararlanabilecek diğer bir kişinin de siz olduğunuzu belirtmekte yarar var. Araştırmalar, kedileriyle oynayan, onlara masaj yapan kişilerin çok daha dingin ve huzurlu olduğunu saptamış. Kedileri okşamanın, onlara dokunmanın vücuttaki kan basıncını düşürdüğü, elektriği aldığı ve dolayısıyla beraberinde daha stressiz bir hayat sunduğu biliniyor.

Ancak bazı kediler dokunulmaktan hiç hoşlanmaz. Büyük bir ihtimalle evinize gelmeden önce geçirdiği acı bir deneyimden ötürü insanlara karşı çekingen ve temkinli davranmaktadır. Zamanla, kendisini incitmeyeceğini tahmin ettiği insanlarla arasında dokunmaya dayalı çok hoş bir bağ kurabilir. Ancak bunun için de sizin ilgi ve şefkatinize ihtiyacı olacaktır. Bu mesajı ona yumuşak masajlarla verebilirsiniz.

Masaj Tekniği

Kedinize masaj yapmak için profesyonel bir masör olmanız gerekmiyor. Gereken tek şey sabır ve şefkat. Kedinize masaj yapabilmemiz için onun dokunulmaya, sevmeye alışmış olması, yani size güvenebilmesi, yani sizin onun güvenini kazanmış olmanız gerekmektedir.

Masaj yapılırken kediniz ayakta durabilir, oturabilir ya da yatabilir. İdeal pozisyon, kedinizin boylu boyunca uzanmasıdır.

İlk olarak yapacağınız şey, onu masaja alıştırmak için vücudunun çeşitli bölgelerine dokunarak onu sevmek. Aynı anda yumuşak ve tatlı bir tonda onunla konuşmayı denerseniz size güveni artacak ve vücudunun en hassas bölgelerine ilahi

dokunmanıza izin verecektir. Bir kez onun güvenini kazandıktan sonra, masaj yapmaya boynundan başlayabilirsiniz. Sırtından, omurga çizgisi hizasında aşağıya doğru yavaş yavaş inebilirsiniz. Kalçalara geldiğinizde biraz daha dikkatli ve yumuşak olmaya çalışın .

Kediniz kalçalarına aşırı düşkün olabilir !!! Arka bacaklarının dış ve iç kısmı ile ayaklarını ovuşturduktan sonra, boynuna geçebilirsiniz. Bu sırada kediniz eğer bu işten yeterince hoşlanmışsa sırtüstü yatacak, ön ve arka bacaklarını açarak karnını okşamanıza izin verecektir.

Artık ikinci adımı atabilirsiniz. Yani biraz daha sert hareketlerle daireler çizerek boynundan başlayıp sırtına ve kalçalarına sıkı bir masaj yapabilirsiniz.

Dikkat Edeceğiniz Noktalar

Ön ve arka bacaklara masaj yaparken kedinin tüm kas, tendon ve eklemlerini göz önünde bulundurarak hareket etmeniz gerekiyor.

Dikkat edeceğiniz ikinci nokta, erkek kedilerin karnına masaj yaparken elinizi kaptırmamak. Kısrılaştırılmış dahi olsalar, erkek kediler karınları okşandığında ya da masaj yapıldığında, dişi kedinin sırtına binerken duydukları hislere benzer şekilde uyarılmış olur ve içgüdüsel olarak nasıl dişinin boynuna dişlerini geçirirse, sizin elinizi de aynı duygularla ısırır .

Yıldız Kediler

Haydi itiraf edin! Siz de onlarla tanışmak istiyorsunuz değil mi? Yanıtınız, "hayır" olamaz! Hımmmm! Yanlış duymadıysam, "evet" dediniz değil mi? Hem kim tanışmak istemez ki(!) Hepsi birbirinden sevecen, şirin ve sempatik. Dahası her biri, bir başka güzel. İnanın bu yeni minik dostlarınızı çok seveceksiniz... Öyleyse şimdi, minik dostlarla tanışmanın tam zamanı!

Navnav 3 yaşında. Çok hoş ve ilginç bir alışkanlık edinmiş kendine: İçinde yaşadığı evin büyük kızının yatağında uyumayı seviyor. Bu şimdilerde pek sorun değil, ancak ileriki yıllarda sorun çıkarabilir! Bizden söylemesi...

Junior ise henüz 7 aylık. Olağanüstü meraklı. Ailesi, Junior'la geçirdikleri her günü "ayrı bir macera" olarak niteliyor. Haksız da sayılmazlar hani. Her sabah erken saatlerde, bütün kapıları "çalarak" evdekileri uyandırıyor, sonra da küçük çocuklar gibi suyun içinde oyun oynuyor...

4 yaşındaki **Mumuli** de ne yapıyor dersiniz? Mama seçiyor! Yalnızca bu mu? Elbette değil. Anlatılanlara göre, zorunlu olarak ailesince evden uzaklaştırılmak istenmiş ve Pendik'e bırakılmış. Oysa o ait olduğu yere, evine dönmek istiyor. Sonuç: Kilometrelerce yolu kat ettikten sonra, evin dış kapısından içeriye usulca süzülüyor. Hiç beklemedikleri bu sürpriz karşısında evdekilerin şaşkınlığını siz düşünün!

4.5 yaşındaki **Haydut'un** en önemli özelliği ise giysilere olan aşırı ilgisi. Karidesli mama yiyor, kuşlarla konuşmayı çok mu çok seviyor. Tuvaletini kendi yapma alışkanlığını kazanması, onu ailesinin gözünde daha da sempatikleştirmiş. Ancak öyle bir huyu var ki, anlaşılır türden değil: Kendi hemcinslerini görünce gerçekten çılgına dönüyor! Bu kıskançlık mı yoksa korku mu bilemiyoruz ama, birisinin Haydut'a, kendi hemcinsleriyle anlaşp, onlarla birlikte yaşarsa her şeyin daha güzel olacağını anlatması lazım!

Efe, 2 yaşında, adından da anlaşılacağı gibi

"erkek"; ancak güçlü bir annelik duygusuna sahip. Bugüne kadar kaç tane yavru büyütmüş bir bilseniz! Efe'nin bir başka özelliği ise evdeki ışıkları yakıyor olması. Bunu karanlıktan çok korktuğu için mi yapıyor bilemiyoruz, ancak bize söylenen şey, elektrik faturalarının oldukça kabarık geldiği! Silvester de Efe'yle yaşıyor, ancak o, yalnızca muhabbet kuşlarını seyretmekle yetiniyor...

7 yaşındaki **Tekir Babushka** ise seyahat etmesini çok seviyor. Öyle ki Kanada'dan İstanbul'a uçakla, tek başına kıtalararası uzunca bir yolculuktan sonra gelmiş. Sabah kahvaltısında su yerine süt içiyor. Klasik batı müziği hayranı. Mozart, Vivaldi, opera ve arya dinliyor, çizgi film izliyor. Evin balkonundan kuşları seyrederken aşırı derecede mutlu olduğunu hissediyor.

Mırmır, iyi huylu, temiz, akıllı, misafirlere kapı açmayı seviyor. Yaptığı diğer muzırlıklardan bazıları ise hem yemek beğenip, hem de tencere-lerden yemek çalması... **Lara** ise, saklambaç oynuyor. Henüz 1.5 yaşında olmasına karşın politik

davranmayı tercih ediyor. 3.5 yaşındaki **Mehtap** ise sineklerle bile konuşuyor. "Anne, mama" demesini öğrenmiş. Duygusal, ama acıktığı zaman sinirlenebiliyor. 10 yaşındaki **Papatya** özgürlüğüne düşün biri olarak tanınıyor! Sinekleri havada yakalıyor. 6 aylık minik **Tarçın** ise iki patisiyle piyano çalıyor. Uzun süre banyo küvetinde "keyif" yapmaktan hoşlanıyor. Tarçın, boş zamanlarında "Kaplanlarla ilgili belgesel" izliyor!

Honey, Smokey, Miss Pegi, Fuli, Mırmır, PISOŞ, Pisican, Uğur, Tom, Ona ve diğerlerinin özellikleri ise anlatarak bitecek gibi değil. Yalnızca bunlarla değil tümüyle, ancak ve ancak birlikte yaşamak gerek... Paylaşmak, anlamak, sevmek, dahası sevildiklerini, değer verildiklerini, koruma altında olduklarını hissettirmek gerek... Çünkü ancak böylece onlarla "dostluk" köprüleri kurulabilir... Ama mamalarını unutmamak şartıyla! Zaten hepsini bir hafta sonu tatilinde bir araya getiren **Whiskas** mamalarına hiç de yabancı sayılmazlardı. Gerek sahiplerinin, gerekse kendilerinin ortak amacı ise; Whiskas kedi mamalarının tüm dünyada düzenlediği, ilki 21 Kasım Pazar günü Ataköy Galleria'da yapılan Starcats (Yıldız Kediler) yarışmasında dereceye girerek, "bedava mama", sağlık kontrolü, aşı ve tedavi olanağı kazanmaktı! Hepsi kedisever; **Tomris Uyar, İlhan Gökçöl, Birnur Ahunbay, Bülend Özveren ve Ayşegül Dora'dan** oluşan jüri, 26 kedi arasından gerçekten zorlana-

rak bir seçim yaptı: **Nihal Gökçakın'ın** sahibi olduğu "Tekir Babushka" birinci, **Gürsel Büyükgö-nenç'e** ait "Mehtap" ikinci olurken; **Nilgün Gürkan'ın** "Efe", **Aslı Saraçoğlu'nun** "Lara" adlı kedileri ise üçüncülüğü paylaştı. Kedi sahipleri, kedileriyle yaşadıkları komik ve duygulu olayları anlattı. Çocuklar "kedi gibi" oynayarak keyifli bir tatil günü geçirirken, kediler de "çocuklar gibi" eğlendi. İzleyiciler, kediler ve sahipleri evlerine dönüş hazırlıkları yaparken, bir sonraki yarışmada buluşmak üzere sözleştiler... Sizleri de aralarında görmek dileğiyle!

Masal...

*Masalımıza başlamadan önce
saati kurmayı unutmayalım...*

Tik Tak Tik Tak Tik Tak...

eveet şimdi başlayabiliriz...

Zaman; gece, herhangi bir saat...

*Görebildiklerimiz; bir abajurun
sıcak ışığı, bir çalışma masası...*

*kalemler, kağıtlar...
ve mürekkep hokkası.*

*Hiç meraklanmayın, birazdan
henüz göremediklerimiz de
usulcacık bizim dünyamıza
süzülüverecekler...*

*Siz saati unutmayın yeter...
Tik Tak Tik Tak...*

Aaa!.. Piknik!

...Önce Beyaz vardı.
serserinin biriydi kurşun asker;
Beyaz'ın gönlünü çaldı.
Siyah,

Beyaz'a

düştü.

can geldi kağıda;
yoksulluğundan kurtuldu.
yerinde duramadı oynak, kıvrak bir Çizgi;
eğildi, büküldü, kıvrıldı durdu...
ilkın kuyruk, sonra gövde, göz, kulak, baş
...AAA!.. PİKNIK! ... Piknik oldu!

Müjgan- AAA... PİKNIK? Dur! Nereye gidiyorsun?

Zeynep- N'olur, biz de peşinden gidip bakalım
Müjgan Abla. Başına bir şey gelmesin.

Serap- A a a... Ünik? O da kaçmış! Deli mi bunlar ne?

Müjgan- Ortalıkta kimsecikler yok.. Hadi biz de çıkıp bir bakalım. Her yerde Piknik'i görmekten bıktım artık. Zeynep, onu bulur bulmaz lütfen bir an önce geri götür.

Zeynep- Ama bu onun da hakkı. Hem Piknik senden önce geldi dünyaya.

Müjgan- (Küçümseyerek) Sokakta buldun yani...

Barış- (Ağlamaklı) N'olur bana da yardım edin. Yoksa, ben hep burada kalacağım.

Müjgan- (Yardım eder) Hadi gel Barış'cığım. (Masanın üstündedirler artık. Biraz alışıncaya, çocuklar sağa sola koşuşturup hayret çığlıkları atarlar.)

Müjgan- Hişşşt!... Gürültü etmeyin. Farkına varırsa, böyle dolaşmamıza izin vermeyebilir.

Hikmet- (Keyifle kalemleri, kağıtları karıştırırken) Verdi bile... Haberin yok.

Müjgan- (Anlayamaz) Ne dedin? Ne dedin?

Piyale- (Elinde kahve fincanıyla içeri girer. Bizimkileri görür. Pek de memnun olmamıştır. Kendi

kendine konuşur.) Hah! Hiç de şaşmadım doğrusu. Böyle olacağı belliydi zaten. Sonunda beni keşfetmelerinden korkmadım değil hani... (Yaratıklara) Ooo hoş geldiniiz... Gelin gelin, gelin bakalım. (Kendi kendine) Çay, kahve de isterler mi acaba? **Barış-** (Piyale'ye) Kızmadın değil mi?

Piyale- Kızarmıyım hiç? (Kendi kendine) Şimdi yeniden çizmem gerekecek.

Müjgan- Eveet, artık kuşlar gibi özgürüz... (Sevinçten masanın üstünde dans etmeye başlar... Aniden...

Söylesene
Hikmet,
ben güzel
miyim?

Bize hiç de yabancı olmayan bir ses; Tik Tak Tik Tak Tak... Şaşırrr, dalgınlıkla mürekkep hokkasına çarpar, devirir. Üstü başı mürekkep içinde kalmıştır.)

Müjgan- Ayy... İşte yine o. Burda da buldu beni!

Piyale- (Güler) Korkma Müjgan'cığım, dünyanın kiri tozu işte...

Hikmet- (Mürekkebin dağılması hoşuna gider. Masanın üstüne eliyle desenler çizmeye başlar. Mürekkepli eline bakarak, alaycı bir tonla) Olmak ya da olmamak... Ha ha ha.

Müjgan- Ukala sen de! Bu aralar yine çok kitap okudun galiba?

Barış- (Piyale'ye) Biliyor musun? Ben bir çizgi banttan çıktım, geldim.

Piyale- Biliyorum, Barış'cığım. Hiç bilmez miyim?

Barış- Zakumit'i ve benim aslında bir Zaku olduğumu da biliyor musun yoksa?

Serap- Hadii... İşte yine başladık! Hep aynı hikâye. Barış, hiç büyümeyecek misin? Sen git, çizgi bantına dön!

Barış- (Ağlar) N'olur biraz daha kalayım. Daha çok erken.

Tik Tak Tik Tak Tik Tak...

Müjgan- (Bir ses duyar gibi olur. Korkar. Gider, Barış'a sarılır.) Ağlama, canım benim. Daha hurdasın. Burdayız hepimiz bak.

Hikmet- (Kendi kendine konuşuyormuşçasına) Biri

sayfaları çevirip okuduğu sürece tabii...

Müjgan- (Hikmet'e) Gittikçe daha çekilmez oluyorun. (Kendi kendine) Bazen şu erkekleri hiç anlayamıyorum.

Zeynep- (Heyecanla, Barış'a) Zaku'ların hepsi böyle ağlar mı? Yani, biz insanlar gibi?

Serap- Ne Zaku'su, ne ağlaması? Allahım, çıldırmak işten bile değil! Daha fazla dayanamayacağım. (Gitmeye davranır. Aniden masanın üstüne sıçrayan Bilal'i görür. Sırtında Ünik vardır.) Aaay anneciğim, imdaat!

(Barış susar. Hepsini şaşkın şaşkın kediye bakar. Piknik, sırtını kabartır, hırlar.)

Barış- (Merakla) Bu da ne? Benim yıldızım Zaku-mit'de böyle bir şey yok.

Zeynep- Üniik! Yoksa sen mi getirdin bunu?

Piyale- (Kendi kendine) Tanıştırırsam iyi olacak galiba... (Yüksek sesle) Bu Bilal! Hiç de zararlı değildir. Çenesinin altını okşayınca hemen sakinleşir. Böyle mırıl mırıl der. (Kendi kendine) Onları yalamaya kalkarsa pek de iyi olmaz hani. (Yüksek sesle) Burada çok ayakta kaldınız. Hadi gidip rahatça oturalım. (Ünik, Bilal'in ardından kaçır. Piyale onları izler.)

Serap- Ben de bir kahve... (Sözünü bitirmeye fırsat bulamaz)

Müjgan- (Ters ters bakarak) Şaşırdın galiba?

Serap- Sen de hep karışırırsın zaten. Hadi gel Barış gidelim.

Barış- Evcilik de oynayalım mı?

Serap- Hayır, seninle evcilik falan oynamak istemiyorum tamam mı?

Barış- Serap! Şimdi biz karı kocaymışız...

Serap- (Dalgınlıkla) Akşam olmuş yatıyoruuuz... (Kendine gelir) Ööf seninle oynamak istemiyorum dedim ya!

Barış- (Kendi kendine) Mutlaka bir başkası var. (Ağlar) Müjgan Ablaa!...

Piyale- (İçeriden seslenir) Müjgaan, Allahaşkına şunu biraz oyala da ağlamasın.

Müjgan- Ağlama Barış'ım, ağlama. Evlenecek elbet seninle, günün birinde evlenecek elbet...

Barış- Bana hâlâ 'çocuk' diyor? Ben hiç büyümeyecek miyim? Hem büyümek nasıl bir şey?

Müjgan- Bana sorma. Bak Piyale içeride. Git ona sor.

Barış- (Bağırır) Piyalee! Büyük olmak nasıl bir şey?

Piyale- (Dışarıdan) İyi bir şey canım, iyi bir şey. (Kendi kendine) Ne diyelim; iyi diyelim, iyi olalım.... (Yüksek sesle) Çocuklaar, hadi gelin şu Ünik'i bulmama yardım edin. Kim bilir yine nereye saklandı?

Müjgan- Aman, giderken şu Piknik'i de götürün. (Çocuklar çıkar)

Müjgan- (Kendi kendine) Ne güzel. İşte yine başa kaldığımız o nadir anlardan biri. Ama, Hikmet'le yalnız kaldığımda bazen konuşacak hiçbir şey bulamıyorum. Hem o öyle güzel konuşuyor ki...

Onunla birlikteyken her şey o kadar güzel ki... Çocuklar güzel, çiçekler, kelebekleer, yıldızlar güzel... Yaşamak ne güzel! (Coşkuyula) Hikmet, ben güzel miyim?

Hikmet-... (Kendi dünyasına o kadar dalmıştır ki duymaz bile)

Müjgan- (Kızgın, gücenmiş) Hikmet, duymuyor musun? Sana bir soru sordum. Duvarlara mı konuşuyorum? (Kendi kendine) Belki de böyle sorular sormamalıyım ona. Güzellikmiş... Pöh! Hem önemli olan iç güzelliğidir. Yine de, pek de çirkin sayılmam... Aman Tanrım neler oluyor bana?

Hikmet- (Başını kaldırır. Tatlı tatlı bakar. Hiçbir şey olmamışcasına) Aaa Müjgan, bugün ne kadar güzelsin!

Müjgan- (Ters ters bakar) Dalga mı geçiyorsun?... Ööf sıkıldım! Belki biraz temiz hava iyi gelir. (Pencereye doğru gider.)

Piyale- (Çocuklarla birlikte, kolunda Ünik içeriye girer.) Aman dur! Sakın açma! Hem de bu saatte. Gaz maskeleriniz yanınızdaysa o zaman başka tabii. **Müjgan-** Yavaş yavaş zehirledik dünyayı. Hep bizim suçumuz. Sen, ben, hepimiz, hepimiz suçluyuz.

Barış- Ben bir şey yapmadım.

Serap- Sana yaptın diyen oldu mu?

Müjgan- Ozon tabakası da delindi. Pek yakında kötü şeyler olmaya başlayacak. Bizi, dünyamızı tehdit eden bir şeyler var. Tık Tak Tık Tak Tık Tak Tık Tak... İşte yine o ses. Duydum! Bu sefer duydum! Hikmet! Sen de duyuyor musun?

Hikmet- (Dalgın, belki de uykulu) Bilmem? Ne fark eder?... Çok geç olmadı mı?

Zeynep- (Başını yukarıya kaldırır, bakar) Ben delik göremiyorum. Hem belki de yoktur böyle bir delik.

Barış- (Serap'a döner) Hepimiz yok olacaktıydık bu delik yüzünden. Bütün güzel şeyler... (Üzgün) Sen bile...

Serap- Hah! Bir bu eksikti işte. Şimdi de ozon tabakasındaki deliğe taktınız. Nedense?

Müjgan- Sen ne anlarsın ki?

Zeynep- (Üzgün) Hepimiz yok mu olacağız yani? Kuşlar, renk renk çiçekler, ağaçlar, böcekler...

Yanlışlıkla
mürekkep
hokkasını
devirir, şaşırır,
gözlerini
açar

(Piknik'i hatırlar. Koşar kucaklar) Ya Piknik?
PİKNİK de mi?

Piyale- Hadi canım... o kadar da kötümser olmayın.
Belki bir gün biri kitabın sayfalarından birini buluverir...

Müjgan- Kitap mı? Ne kitabı? Hangi kitap?
Tik Tak Tik Tak Tik Tak...

Müjgan- Tanrım! Son günlerde garip sesler duymaya başladım. Galiba sonum geliyor benim. Belki de bir doktora görünsem iyi olacak.

Serap- Hah! Yeni mi anladın? Odalara kapanıp saatlerce daktiloyla yalnız kalmalar, özgürlük, şu, bu.
(Müjgan'ı baştan aşağı bir süzer.) Aslında çok da çirkin sayılmazsın. Manken olmayı hiç düşünmedin mi?

Müjgan- (Alayla) İşte hayatın özünü kavramış biri.

Ne demeli? (Kızgın) Sen gidip uyusan iyi olacak.
Bak saat kaç oldu.

Tik Tak Tik Tak Tik Tak

Müjgan- (Korkuyla, Hikmet'in yakasına yapışır.)
Duydun değil mi Hikmet? Bu sefer sen de duydun işte!

Hikmet- (Sakin) Evet, çok geç oldu. Artık fazla zamanımız kalmadı.

Piyale- Evet, öyle... Aslında bu saatlerde hepinizin uyuyor olması lazım.

Barış- Olmaz! Müjgan Abla, prens ve Rapunzel'i anlat n'olur? N'olur anlat.

Müjgan- (Uykulu, uykulu) N'erde kalmıştık?...

Prens, Rapunzel'in saçlarına tutunarak kuleye tırmanmış... Derken cadı kadın çıkagelmiiiş...

Barış- Cadı kadın gelene kadar neler olmuş onu anlat.

(Müjgan, şaşırır)

Zeynep- (Merakla) Neler olmuş?

Barış- Ooo! Neler, neler!

Zeynep- (Anlamış gibi) Ooo! Neler, neler!

Serap- Ben de bir şey sandım. Hem masal dinlemekten de uyuyorum artık ben.

Tik Tak Tik Tak Tik Tak...

(Hikmet kulak kabartır.)

Barış- (Küser. Üzgün, üzgün mırıldanır.) Buralarda artık kimse sevmiyor beni. Serap zaten hiç sevmiyor. (Susar. Uykulu, uykulu esner.) En iyisi gitmek. (Ağlamaklı) Artık beni bir daha göremeyeceksiniz...

(Herkes uykuludur. Müjgan, Barış'a doğru ilerlemek, onu kucaklamak ister. Gücü yetmez. Hikmet, düşünce gülümser. Piknik, Zeynep'in kucağına kıvrılır. Serap, çoktaan uyumuştur; masalın sonunu kaçıır. Ünük, çizgi bantın içine döner.)

Piyale- (Barış'ın haline acır. Ne de olsa tatlı

Tik. Barış'ımızdır o.) Gel, Barış'cığım, ağlama gel. Dayanamam buna.

Daha çok küçücüksün... (Sarılmak ister. Elleri boşluğa doğru uzanır, masanın üstündeki kalemlere, kağıtlara değer. Yanlışlıkla mürekkep hokkasını devirir. Şaşırır. Gözlerini açar.)

Çizimler: Piyale Madra
Fotoğraflar: Hakan Aydoğan
Hazırlayan: Emel Çelebi

Şiir...

Kedi Serüveni

Dosta acı söyleyen kediler o gün toplandılar.
Bir araya gelip,
doğruları unuttular eğrileri anlattılar.

Kedi: ACIM NE ACISI
AÇLIK MI
HAYIR
ET Mİ PAHALI
AZ ÇOK
KIRLANGIÇ YEMEM
SOĞAN HİÇ SEVMEM
EKMEK AÇ KALIRSAM YERİM

Kedi: AÇIM
ACIM DİNDİ
ALİ ÇOCUK EKMEK VERDİ
ANNESİNİN ACISI TENCEREDE
ETİ AZICIK
KÖFTESİ KÜÇÜCÜK

Kedi: AÇIM
ETİM MİNNACIK
DİŞLERİM MİNNACIK
AZALDI SEVİNCİM
İHTİYARIM ARTIK
ÇAĞIRIN O ÇOCUĞU
GELSİN
ADINI SÖYLESİN

Eğri oturup doğru konuşan kediler sokağa
dağılıp aradılar o çocuğu. Adını
bulamadılar çocuğu bilemediler. Ama o onlar
buldu, ceplerinde et dolu.

Ali: ADIM ALİ
TADIM ET
ACIM SOĞAN
KEDİM ETLERİMDEN
BENİM CANIMDAN
BENİM KANIMDAN
ET BULAMAYINCA BENİ YEYİN
CANIM FEDA HEPİNİZE

Komşular: ALİ ALİ KENDİNE GEL
KEDİLER AÇ KALMAZ
ALLAH'TIN KULLARI

KEDİLERİ AÇ
BIRAKMAZ
NE KADAR ZAYIF SIN
ŞU KEMİKLERİNE BAK
KENDİN YE ONLARA
VERME

Kedi: ALİ İNAN ONLARA
SEN YE BİZ AÇIZ
SEVGİYLE DOYDUK
YILLAR ÖNCE
AÇLIK NEDİR BİLİRİZ
SEN YE UNUT KEDİLERİ
SEN YERSEN BİZ DE DOYARIZ

Ali: BENİM ADIM ALİ
ÇİZMEDEN YUKARI ÇIKMAM
YEYİN ETLERİ
BEN TOKUM

Ali ceplerindeki etleri çıkarıp kedilere
dağıtmış. Dosta acı söyleyen kediler
Ali'ye tatlı söylemişler. Ali çok sevinmiş.
O güne kadar zayıf olan Ali tatlıyı
yiyince birden güzeller güzeli tombul bir
çocuk olmuş. Annesi, babası çok
sevinmiş. Kediler Ali'yi çok çok
sevmişler ki ona bir de sekiz kanat
eklemişler. Ali kediler dünyasına gitmiş.
Rüyasında bunları gören Ali uyanınca
babasından kedi istemiş. Babası ona
"Sana oğlum gibi seveceğim bir kedi
bulacağım canım Ali'm." demiş. Ali'nin
kedisi gelmiş, bir dirhem bir çekirdek.
Ali de neşe neşe üstüne. Ali havalara
uçmuş. Kedisinin adını

Ali Kedi: KEDİYİM
ETİ
SEVERİM
AMA
SEN
YE
ALİ
BEN
HİÇ
DOYMAM

Sadece Kedi Öyküleri Yazan Adam:

Mesut Cemil Tel

Edebiyatımızda kalemini kedi konusunda oynatmış birçok yazardan söz edebiliriz. Ama sıralayacağımız bütün isimler arasında Mesut Cemil Tel'in çok özel bir yeri olacaktır. Esas olarak "edebiyatçı" olmayan Mesut Cemil'in, babası Tamburi Cemil'in yaşamını anlattığı bir anı-incelemesi (Tamburi Cemil'in Hayatı, Ankara 1947) dışında çeşitli dergilerde kalmış öyküleri vardır. Bunların edebi değerlerinin olup olmadığını belirlemeyi eleştirmenlere bırakıyorum. Ama yazdıkları, Mesut Cemil'in bir "kedi öykücüsü" olarak tanımlamamıza yeterli. Çünkü bütün öykülerinin tek bir konusu var: Kediler...

1902 yılında doğup, 31 Ekim 1963 tarihinde ölen Mesut Cemil Tel, döneminin ünlü tambur üstadlarındandı. Ayrıca gayet iyi viyolonsel çalardı. Hem Klasik Türk Müziği ve batı müziğini iyi bilirdi. Kurup yönettiği Türk müziği koroları bu alanda atılmış ilk önemli adımlardı. Türkiye Radyoları Genel Müdürlüğü ve İstanbul Radyosu Müdürlüğü de yapan Mesut Cemil'in besteleri de vardır.

Mesut Cemil'in kedi tutkusunun kökenleri çocuk-

luk yıllarına kadar uzanır. Yukarıda söz edilen anı-romanında, babası Tamburi Cemil'i anlatırken şunları söylüyor:

"Nisbeten neşeli olduğu zamanlar, benimle bahçeye çıkar, hayvanlar, bilhassa kedilerle meşgul olur, bana adeta bir nevi "kedicilik" öğretir, ben doğmadan evvel ölen bir kedisinin hikâyelerini anlatırdı. Sonradan annemden başka, haminnem, Nevreste Bacı, Nevber Hanım ve Rıza Efendi'den de duymuştum. Bu iri, erkek bir tekir kedi imiş; adı da basba-yağı "Tekir" imiş.

"- Hop Tekir!"

Deyince, tavana asılı bir meşin topa sıçrar, tırnakları ile takılır;

"- İn!" deyinceye kadar dururmuş. Babamla annem evlendikleri zaman, gecelerce, kapılarına gelmiş, miyavlamış; orada beklemiş. İsmi unuttuğum başka bir tanesi, bir dişi kedi de Gedikpaşa'da, evin yakınındaki mescidin minaresinde, akşam ezanı okunurken, arka ayakları üstünde, müezzinin sesi çıktığı kadar, bütün kedilerin, yüksek bir yerdeki

kuşlara imrenirken yaptıkları gibi kikirder dururmuş.

Benim, evimizde ilk tanıdığım kedi Zertop'tu. Erenköyü'nde "Kasabın evi"nde yazlık oturuyorduk. Bu pek küçük, sarılı beyazlı kedi, bahçenin duvarında bulundu. Herhalde birisi bırakmış olacaktı. Acındı, alındı. Ben altı yedi yaşlarında olmalı idim. Meşrutiyet ilan edilmişti, eşine az rastlanır derecede iri bir keleşbeği korkarak seyrettiğim bir gün, tren yoluna muvazi sarı topraklı yoldan:

- Efendinizin resimleri!"

Diye bağırarak, ellerinde uzun kâğıtlarla iki adam arka arkaya geçmişti. Sattıkları kâğıtlarda dar pantolonlu, sübyeli paçalı, göğsü nişanlı, fesli, at üstünde bir adamın karakaleminden taş basması resmi vardı, Sultan Hamid'miş... Zertop'u o gün içeri aldılar. Ertesi gün manda arabaları ile Kayışdağı'na gidilecekti; ama benim bademciklerim şişmişti. Rahmi Bey'in haremi ile beraber annem mütemadiyen limon gargarası yaptırıyorlardı ve ilk defa bir kedi ile karşılaşmıyordum. Onu hem istiyor, hem nasıl tutulacağını bilmiyordum. Arka bacaklarından, karnından tutmaya çalışıyor, elimi sürünce de avcum gıdıklanıyor, hayvancık da rahatsız oluyordu.

O aralık babam geldi. Kediye ön ayaklarının koluk altından veya ensesinden tutup havaya kaldırmayı öğretti; başını ve gerdanını kaşımayı, sevmeyi, kuyruğunu çekmemek lâzım olduğunu tarif ve tenbih etti. Sonradan Zertop; iri burunlu, kısa tüylü, tı-kız, gülbüz bir hayvan ve evin baş kedisi oldu. Sarime adlı bir de dişisi vardı. Çoluklu çocuklu on sene yaşadı ve babamın ölümünden bir sene sonra eceliyle öldü. Sineklibakkal'daki evimizin bahçesini onlarla paylaşmıştım. Birçokları da yanaşma yahut acınıp da alınan hayvanlardı. Van yahut Ankara cinsinden bir tane bile yoktu. Çünkü umumiyetle cins kedileri, hayvanları sevmeyenler bile alırlar, hattâ bile bile çalarlar. Halbuki babam, keçe gibi kısa tüylü, hayvanların türlü yüz ifadelerini ayırt edemiyebilecek olanlara göre çirkin yüzlü, bayağı bakkal kedilerine bayılırdı. Ona göre çevik, avcı, kuvvetli, akıllı, duygulu, cefaya dayanır, ekmeğini taştan çıkarır, ara sıra memnuniyetle hırsızlık eder, dişileri hırçın fakat şefkatli, erkekleri tembelce ve eşkiye kılıklı olan bu kediler, asıl kedi karakterini temsil edenlerdi. Kedilerin nankör veya riyakâr oldukları hakkındaki umumi hükme adeta üzülmür ve bu bahis açılınca daima aynı hararetle anlatmaya çalışırdı ki, kediler **"hayvanatı sairei muhtelif meyanında, en ziyade izzetinesci cibiliisi"** olanlardır, insanlarınkine müsavî bir **"necabeti ruhiye ile muttasıftırlar"** ve kendilerine yapılan muameleye göre tepki gösterir-

ler. Yaradılışında itaatli olan ve insana göre kendisini küçük ve zayıf hisseden köpek, insanların haksızlıklarına, bazen zalimlik derecesindeki bencil muamelelerine isyan etmez; ulur, inler, ağlar ve tahammül eder. Fakat en uysal kedinin kuyruğunu çekerseniz keskin tırmık hazırır. Çünkü kedi insanla kendisini eşit bilir. Ve bizzat insanlar arasındaki dostlukların bozulmasına tek sebep olan bencillikten nefret eder. Cemil Bey'e göre kedilere riyakâr veya hodbin dediğimiz zaman asıl hodbinliği bizzat biz göstermiş oluyoruz. Çünkü **"hodbinlik, müsamahanın zıddı olduğuna ve eşref-i mahlukat olmak sıfat-u haysiyeti ile ibraz'ı müsamahaya hayvandan ziyade muktedir olabileceğimize göre, kendimize daha ziyade yakışan bir hasleti, hayvan-gayrinatıktan talep etmek hodbinlik değil de nedir?"**... Ve hayvanları sahiden en iyi dostları gibi tutardı. Hepsine ayrı ayrı isimler arar, isim bulmak için onların yüzlerini, huylarını uzun uzun inceler, uygun ismi bulduktan sonra, bu ismi onlara ayrı ayrı öğretmek için benimle beraber, bıkmadan uğraşırdı. Geceleri hemen hiç uyumadığı için, gündüzleri çuha örtülü masanın önündeki yayları bozuk, geniş koltuğunun çukurunda, abasına bürünüp uyuduğunu çok gördüm. O zaman kediler de omzuna, kucağına çıkar, onlar da beraber uyur, uyanınca onunla beraber sofadaki dolabın etrafında toplanır, mezesine ortak olurdu. Bunlardan Zertop, Kaşıyarık Hüsamet'in ısrarı ile içi rakı, dışı tereyağlı ekmek lokmaları yiyip sarhoşluğa bile başlamıştı. Böylece, bir gün

uyurken, Zertop, Sarime, Rüstem ve Topik, dört kedi arka arkaya kucağına çıkmaya kalkıştılar, sonunda sığışamadılar ve uyuyan adamın kucağında bir güzel kavgaya başladılar.... Gözlerini açtı; kederli yüzünde çok seyrek gördüğüm bir gülümseyişle, onları omuzlarına, göğsüne, kucağına yerleştirdi, kavgacı kedilerin başlarını, çenelerinin altını tanbur çalıyormuşçasına bir ustalıkla okşadı.

Keyiften gevşeyen dört kedinin hırıltıları küçük odanın tütün kokulu havasına yayıldı.. Beşi birden uyuyordu. Ayaklarımın ucuna basarak bahçeye çıktım."

Mesut Cemil bir başka yazısında da çocukluğunda tanıdığı bir kedi dostunu anlatır:

"Huriye Hanım'ı bileniniz var mıdır? Onu çocukluğumda Şehzadebaşı'nda Nimet Bey Dayı'mızın yaşadığı evinde tanımıştım. Orta yaşta, sessiz fukara bir kadındı. Çukurçeşme'de bir harap kulubemsi odada oturur, sadaka, fitre ile geçinirdi. Kimsesi yoktu, ama o zamanlar elliye yakın kedi besler, barındırırdı. Kedilerinden başka o saf haliyle, yarı meczup, yarı mübarek ve pek uğurlu sayılan Huriye Hanım, kedilerinin en sevdiklerinden iki üçünü bol çarşafın içine alır, ev ev dolaşırdı. Gittiği yerde çok kalmaz, kimseyi rahatsız etmez, kimseden bir şey istemez; fakat gördüğü yardımlarla akşam ezanından evvel kulübesine gelen ciğerciden büyük bir manca satın alır, kendi nafakasına başlamadan önce kedileri doyururdu. Onu kaç kereler sokakta, omuz başlarından, göğüsünden, sırtından kabaran, pelerini arasından iki sevimli kulak, bir kuyruk görünüp kaybolan, çenesinden sıkı sıkı kapalı, soluk kahverengi çarşafı ile sakın geçerken gördüm, merakla arkasından yürüdüm.

İşte bu Huriye Hanım'ın kedileri, Beyazıt Kütüphanesi Hafız-ı Kütüb'ü rahmetli İsmail Efendi'nin kedileri gibi, bir nevi İstanbul kedileridir ki, karakter olarak himaye gören ev kedilerinden ayrılır. Bu cins kediler himaye gördüklerinden dolayı diğer ev kedileri gibi rahat ve tasasız olmakla beraber, onlardan farklı olarak cemiyet halinde yaşamaya alışmışlardır ve birinci planda bir hayat gayesi olarak göz önünde tuttukları akşam mancasını bütün gün, başkaca mühim bir faaliyet göstermeden beklerler. Şımarık ve haris değillerdir. Bir nevi topluluk nizamına, verilen kenata razı olmuşlar, kedilere mahsus hür, başıboş seciyeyi çok ölçüde kaybetmişler, açlık, tokluk ve uyku arasında bir otomatizm halinde yaşamayı uygun bulmuşlardır."

Mesut Cemil'le yapılmış röportajlarda mutlaka üstadın kedi dostluğuna da değinilirdi. Örneğin Baki Süha Edipoğlu Radyo Dergisi'nde yayımlanan (1 Mayıs 1945) röportajında, Mesut Cemil'in evinde çok sevdiği kedileriyle yalnız yaşadığına değindikten sonra şöyle yazar:

"Üstat uykusundan sonra yeni uyanmış, henüz kahvaltı yaptırdığı kedilerini pencerede sevmekle meşgul... Onlarla, bayağı bizimle konuşur gibi konuşuyor... Kimsesiz evinde ara sıra sükutu bozan kedi miyavlamalarına -kedi dilinden anladığı için bazen uzun, bazen kısa cevaplar veriyor:

- Kızım, senin karnın dolmadı mı? Bu ne açgözlülük böyle?

Bir aralık diğer kediyi okşayarak:

- Gel bakalım gel... Çapkın; yüzün gözün ne olmuş senin? Neredeydin, anlat bakalım..."

Yine Baki Süha Edipoğlu'nun bu kez 20. Asır Dergisi'nde yaptığı (16 Ağustos 1952) bir başka röportajda konu yine kedilere gelip dayanıyor:

- Sevdığınız hayvanlar?

- Kediler.... Bütün kedileri severim. Sokak, ev, kasap kedileri hep dostumdur. Onlarla pek çabuk anlaşır ve konuşabilirim.

- Evet kedilere dair yazılarınızı okuyoruz. Bunlar sadece birer hikâye mi?

- İçlerinde hikâye olanları da var şüphesiz. Fakat pek çoğu, bu sevimli mahlukları uzun yıllar tetkik ettikten sonra edindiğim hakiki intiba ve vak'alara dayanır.

- Kedilere nankör derler, doğru mudur?

- Hâşâ! Kediler, sadece hürriyetlerine düşkün âşık dostlarımızdır.

Mesut Cemil'in bu anda gözleri parladı; yüzünün ifadesi birdenbire değişti. Şimdi o bütün belagati ile müdafaaya hazır bir kedi avukatı idi. Hayalinde önce mahzun ve garip, sonra da sevimli, çirkin, aç, tok, serseri, biçare, çapkın, kinci, âşık yüzlerce kedinin damlarda, duvar diplerinde, minder üstlerinde, kucaklarda, lokanta kapılarında dolaşan veya uyuklayan resmi geçidi başladı."

Mesut Cemil kendi kedilerine ilginç isimler de verirdi. Bunlardan öyküleri yoluyla belirleyebildiklerimiz şunlardır: **Cemşit, Mavi Cadı, Fidelio, Çekiç, Ponçik.**

PONÇİK VE İNSANLAR / Mesut Cemil

Ponçik tanıdığım kediler arasında, insanlara karşı ruhi durumu bakımından büsbütün başka bir hayvan.

Cemşit, Mavi Cadı, Fidelio ve Çekiç gibi has kedilerimi birer birer kaybettikten sonra, apartmanın arsasındaki fukaralarla daha çok oyalanır olmuştum. İkinci kattaki Orta Avrupalı madamla onlara her gün nöbetleşe yemek veriyor, bazen yemek vakti, Mehmet Baysal'ın lokanta yerine geçen duvarının kenarında, bu iyi yürekli bayanla tesadüfen buluşuyordum. Ponçik'i, sofraya gelen türlü kediler arasında önce orada gördüm.Yüzü ve gözlerinin etrafı siyah maskeli, elleri (yani önayakları) beyaz eldivenli idi. Umumi parlak siyahlığı içinde göğsünün beyaz tüyleri daha da beyaz görünüyor, bu hali ile frak giymiş bir 19. asır Venedik asilzadesini andırıyordu. Bir buçuk yaşında kadar vardı. Fazlaca zayıflığı, taze yemek karşısındaki kibarca çekingenliği, korku ve şüpheden ziyade hayret ve sual dolu büyük gözleriyle, iyi gün düşkününü bir hali vardı. Madam onun hikâyesini kısaca anlattı:

Bizim Karanfil Sokağı'nın üst yarısına neş'eli ve rahat bir manzara getiren Amerikalı komşularımızdan birinin çocukları, geçen baharda küçük bir yavru iken bulmuşlar, almışlar ve beslemişlerdi. Ama nasıl besleme, nasıl benimseme!

Küçük kedi, yemeğini sofranın üstünde onlarla beraber yermiş. Jambonlar, sosisler, bonfileler, pastörize süt konservesi, tereyağının en nefisi, taze balık, tavukkanadı, kaz ciğeri, sıcak günlerde dondurmanın kaymaklı tarafı! Daha pek genç olduğu için, henüz viskiye alışmamış olsa bile herhalde miyavlamasına bir Amerikan şivesi sinmiştir. Çünkü bütün gün çocukların başları ve omuzları üstünde taşıyor, motosikletle geziyor, geceleri gene çocukların koynunda yatıyordu. En safkan, mavi gözlü Ankara Kedil'erin bile, kasap dükkânlarının kirli eşiklerinde dilencilik ettikleri, meşhur kedi şehrinde doğduğu halde, yıldızı görülmemiş bir hayvan.

Fakat bir gün, Foreign Office'den gelen bir emir Mes'ut prensin talihini altüst etti ve kimsesiz kaldı.

O akşam çok şaşırılmıştı. Küçük arkadaşları, büyük dostları birdenbire kaybolmuşlardı. Bu kadar kuvvetli, kudretli, uzun boylu efendiler, hattâ renkleri beyaz ve açık sarı olduğu halde, pek küçükken hatırladığı düz siyah tüylü kendi annesi kadar da şefkatli insanlar nereye gittiler acaba? Akşam karanlığında sokağın kenarında bekledi. Gelen geçen herkesin yüzüne dikkatle baktı. Bazılarının bacaklarına süründü. Bazılarının peşinden koştu. Fakat bütün ümitleri boşa çıkıyordu. Bu insanların kimi ona hiç aldırıyor, kimisi şöyle üstünkörü okşayıp geçiyor, kimisi de hiç alışmadığı hiddetli bir sesle onu başından savıyordu. Gece iyice bastırıldığı sırada karşı kaldırıma geçerken az daha bir otomobilin altında ezilecekti. Kaybettiği küçük Amerikalı arkadaşlarının bazen ağladıklarını görmüştü. Bunun niçin olduğunu anlamamıştı. İşte şimdi o da ağlamak istiyor, fakat bunu yapamıyordu. Acı acı miyavladı ve çok berbat bir gece geçirdi.

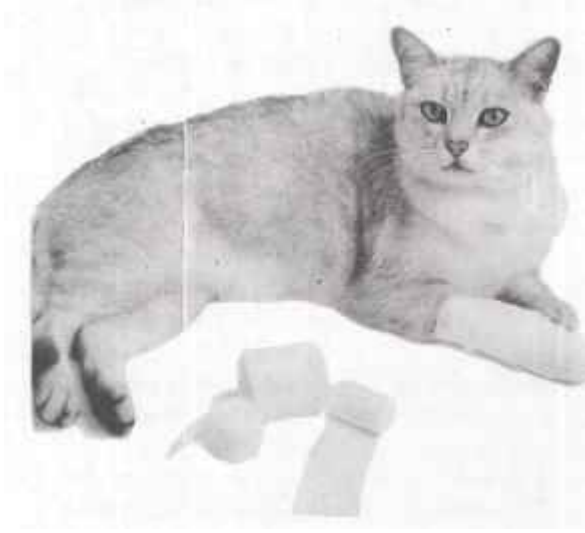
Bu bırakılmış genç kediyi, büsbütün eve almasam bile, hâlâ alışmadığı yalnızlığı içinde korumağa karar vermiştim. Günde birkaç defa geliyor, yemek yiyor ve istirahat ediyordu. Lakin bu gelişlerinde, onda yemek ve dinlenmekten çok daha kuvvetli ve değişmeyen bir ihtiyacın varlığını hayretle görmeğe başladım. Bu, ondaki sonsuz insan sevgisi idi.

Onu mutfağa davet ettim ve Amerikan yardımından faydalandığı zamanlarındakine mümkün mertebe benzetmeye çalıştığım bir kap yemek ikram ettim. Çok aç olduğu halde bir lokma yedi yemedi, arkamdan geldi, karşıma oturdu ve beyaz eldivenli ön ayaklarıyla halının üzerinde hamur yoğurarak, kucağıma tırmanmayı bekler bir dikkat hali içinde, yüzüme sonsuz bir tatlılık, yakınlık ve istekle bakmaya başladı. Tekrar yemek kabının başına götürdüm; yine arkamdan geldi. Bir daha götürdüm ve bu sefer kırık İngilizcemle: "Haydi bakalım, yemeğini ye!" diyerek yanında durdum. Biraz yedi; fakat döndü , yine yüzüme bakmaya başladı. Nihayet öğrendim ki yemeğini rahatça yemesi için mutlaka yanında durmam ve mütemadiyen sırtını okşamam gerekmektedir. Çünkü böyle yapmazsam aç durmak pahasına, mütemadiyen yüzüme bakmaya razı oluyor. Tıraş oluyorum. Gayet nazik, kibar ve tertipli bir oturuşla, beni en iyi görebileceği bir yere geliyor; elime, koluma, göğsüme, çeneme değil, gözlerimin ta içine yuvarlak hadekalı gözleriyle bakıyor.

Yatağa çıkması yasak olduğu için, ben yatarken o, kanepenin üzerine kıvrılıyor. Gecenin hangi saatinde uyansam onun şükran, saygı, iyimserlik, safiyet, hayret ve aşkla Allahına bakan gözlerini üzerimde görüyorum. Bu yaz İstanbul'a izinli gelirken Ponçik'in, benden bir ay için ayrılacağından haberi yoktu. Tıpkı, Amerikalıların habersizce onu bırakıp gittikleri gibi, gittim.

Döndüğüm zaman onu tekrar bulabilecek miyim acaba?

Görünmez Kazalar...

KIRIKLAR

Kediniz bir ayağı üzerinde duramıyorsa, ayağı çarpık gözükyorsa ya da ayağında şişkinlik ve ağrı varsa, kırığı olabilir. *Crepitus*, (kemiklerin birbirine sürtünme sesi veya hissi) kırık olduğuna dair önemli bir kanıttır. Eğer deriden çıkmış bir kemik parçası varsa, hiç şüphe yok ki, kedinizin kırığı var.

Bileşik kırıklarda, yüzeyde bir kemik gözüktür. Bu deriye, kasa, sinirlere ve damarlara ciddi bir hasar verebilir. Bileşik kırıklarda, gecikmiş tedavi ve iltihap, çok ciddi sorunlara yol açabilir. Kemik, iltihaba karşı dayanıksız olduğundan, kırığı hemen temiz bir gazlı bezle sarın ve kedinizi veterinerine götürün.

Ayaklarda meydana gelen kırığın hayati bir tehlikesi yoktur. Ancak, kemiğin, etraftaki diğer dokulara ve sinirlere zarar vermemesi için, kırık ayağın mutlaka alçıya alınması gerekir.

Belkemiğinde meydana gelen kırıkların hemen tedavisine başlamak gerekir. Özellikle bir araba çarpması nedeniyle kırık oluşmuşsa, arka ayaklarda felç ve ön ayaklarda bir tutulma (gerilme) meydana gelebilir.

Evde Tedavi

Kedinizi yavaşça tutun. Şişkinliği ve kızarıklığı azaltmak için, buz koyun. İnce bir tahta veya benzeri sert bir nesneyle ayağını sabitleştirin. Sakın düzeltmeye çalışmayın. Eğer kırık leğen kemiğinde

veya arka ayaklarda meydana gelmişse, esnek bir kumaşla alttan yukarıya doğru gelecek bir şekilde kediye sarın ve veterinerine öyle taşıyın.

Kediniz baygın, nöbet geçiriyorsa, nefes almada zorluk çekiyorsa, dişetleri soluksa, veya kontrol edilemeyen bir kanaması varsa hiç vakit kaybetmeden veterinerine götürün.

Veterinerde

Başka bir yerinde kırık veya yaralanma meydana gelip gelmediğini öğrenmek için, veterineriniz kediye önce iyice muayene edecektir. Daha sonra, kırığın yerini tespit etmek ve tedavinin biçimini belirlemek için, röntgen çekilecektir. Bazı kırıklar dışarıdan uygulanacak bir alçıyla düzelebilir, bazıları içeriden bir müdahale gerektirebilir (metal pim, plaka veya tel). Herbir tekniğin detaylarını ve iyileşme olasılığını veterinerinizle konuşun ve ameliyata öyle karar verin.

Üç ayaklı bile kalsa, kediniz sakat sayılmaz. Unutmayın ki, Üç ayaklı bir kedi, iki ayaklı bir insandan çok daha çeviktir!

BAŞ YARALANMALARI

Hemen hemen bütün baş yaralanmaları, dışarıdan yara gözükmese bile, kediniz için hayati bir tehlike oluşturur. Kediniz başını çarptıktan sonra, bilinç kaybına uğrarsa, mutlaka veterinerine götürmeniz gerekir. Çünkü bu beyin kanaması belirtisi olabilir. Beyinde oluşan bir hasarın diğer belirtileri ise şunlardır:

1. Gözbebeklerinde eşitsizlik.

2. Soluk dişetleri

3. Düşük nabız (60'tan daha az)

4. Ayaklarda felç veya tutulma.

5. Nöbet

Kediniz baygınsa, boynunu ve kafasını öne doğru uzatın ve dilini çekin. Eğer ağzından ve burnundan kan veya sıvı geliyorsa, temizleyin. Veterinerine götürürken, düz ve sert bir zemin üzerinde taşıyın.

Tehlike oluşturabilecek baş yaralanmalarının en yaygın nedeni, araba çarpmasıdır. Yavru kediler de bazen kafalarına düşen cisimler nedeniyle yaralanabilirler. Büyük kediler, kafataslarını koruyan ve çarpmaya dayanıklı kılan büyük kaslara sahiptir. Büyük kazalarda baş yaralanmasının yanı sıra, olası akciğer,

karın ve ayaklardaki yaralanmalara dikkat edin.

Evde Tedavi

Kedinizi dikkatle izleyin: Gözbebeklerini, dişletlerini, ve nabzını sık sık kontrol edin. Varsa, kanamayı yaranın üstüne temiz bir gazlı bezle bastırmak suretiyle durdurun. Ağızdaki kanı, balgamı ve sümüğü temizleyin. Kafatasında kırık varsa, düz ve sert bir zemin üzerinde taşıyın.

Veterinerde

Veterineriniz, kazayla ilgili detaylı bilgi isteyecektir. Kedinizin kafasını, gözlerini, kulaklarını, burnunu, boğazını ve boynunu detaylı bir kontrolden geçirdikten sonra, reflekslerini denetleyecektir. İç kanama olup olmadığını anlamak için karın ve göğüs kafesini muayene edecektir. Ayrıca, kalça ve ayaklarda kırık veya çıkık meydana gelip gelmediğine bakacaktır. Kafatası kırığından şüphe edilmiyorsa, röntgen çekirtmeye gerek yoktur.

Beyinde bir şişme meydana gelmişse, kedinize oksijen ve ilaç (steriod) verilebilir. Sakinleştirici veya benzeri bir ilaç verilmemeli. Çünkü bu tip ilaçlar, kedinizin durumunu (iyileşip iyileşmediğini) gözlemeyi engeller. Kediniz bilinç kaybına uğramışsa, geceyi yoğun bakım altında geçirmeli. Bunun için 24 saat açık bir hastaneye götürmeniz gerekebilir, ya da veterinerinize danışarak bu işi kendiniz üstlenebilirsiniz.

Kediniz normal gözükür ama kazadan 4 veya 6 ay sonra nöbet geçirirse, hemen veterinerinizi arayıp bildirin. Bazen böyle durumlar ortaya çıkabilir. İlaç vermek gerekemeyebilir ve birkaç ay içinde nöbetler kesilebilir. Bu durum, yaranın etkisiyle, beyinde geçici bir elektriksel boşalmadan dolayı meydana gelir. Tabii nöbetler kötüleşirse, kedinize bazı testler yapmak gerekecektir.

Önlem

Kediniz sokağa çıkıyorsa, onu mümkün olduğunca trafiğin en az olduğu saatlerde çıkarın veya bahçe (varsa) dışına çıkmamasına dikkat edin.

GÖZ YARALANMALARI

Bütün göz yaralanmaları ciddi sonuçlara yol açabileceğinden, veterinerin kedinizi görmesi şarttır. Küçük de olsa, göz yaralanmaları ileride körlüğe

neden olabilir.

Göz yaralanmalarının en yaygın nedeni araba çarpması ve kavgalardır. Genellikle göz kapağının veya kornea tabakasının yırtılmasına neden olur. Bazen de göz küresinin içi hasar görebilir. Bazı durumlarda göz küresi göz çukurundan dışarı fırlayabilir. Bu duruma *proptosis* denilir.

Asit veya benzeri kimyasal maddeler ve yabancı cisimlerin göze girmesi, hemen müdahale gerektirir.

Evde Tedavi

Göze giren kimyasal bir madde tahrişe neden olduğundan, bol temiz suyla yıkanması gerekir. Kornea tabakasına ciddi bir zarar verebileceğinden, bunun en kısa zamanda ve beş on dakika boyunca yapılması önerilir. Sonra, daha fazla incinmesini önlemek için gazlı bezle gözün üstünü örtün. Göz kapağında yırtılmalarda kanama çok olabilir. Gözün üstüne, temiz bir bezi hafifçe bastırın. Eğer yırtılma göz küresinde meydana gelmişse, yine temiz bir bez uygulayın ama sakın bastırmayın.

Kedinizin gözüne yabancı bir cismin girdiğinden şüphe ederseniz, (kediniz patisini sürekli gözüne götürür ve göz kırıştırır) göz kapağının içine bakın. Kum, kirpik veya benzeri bir şey gözüne kaçmış olabilir. Suyla ıslatılmış, ucu pamuklu temiz bir çubuğu göz küresinin göz kapağıyla birleştiği ince zara yavaşça gezdirerek yabancı cismi çıkarabilirsiniz. Ayrıca, göz kapağının içine bol temiz su serpiştirerek de bunu yapabilirsiniz. Kendi başınıza bu işlemi yapamazsanız, mutlaka veterinerine götürün. Proptosis söz konusuysa, acilen veterinerin cerrahi müdahalesi gerekecektir. Korumak için nemli ve temiz bir bezi kedinizin gözüne bastırın ve hemen hastaneye götürün.

Veterinerde

Veterineriniz kedinizin gözünü iyice muayene edecektir. Üçüncü göz kapağını incelemek için lokal anestezi verebilir. Gözde yabancı bir cisim varsa, veterineriniz onu çıkaracaktır. Kornea tabakasında bir yırtılma meydana gelmişse, antibiyotikli bir damla veya merhem uygulanabilir.

Proptosis durumunda, damar ve sinirlerde hasar yoksa, göz küresi yerine yerleştirilebilir ama çok hasar oluşmuşsa, gözün çıkarılması gerekebilir. Tek gözü gören veya hiç göremeyen bir kedi pekâlâ günlük yaşamına ayak uydurabilir. Ancak evin dışına çıkarılmaması daha uygun olur.

BİR HAYVANLA YAŞAMAK

1. Catherine ile Julien P.'nin öyküsünü, birkaç yıl önce, bir arkadaşım bana böyle anlattı:

İlk kez, yıllık izinlerini Paris'ten bu kadar uzakta geçireceklermiş... Brezilya'yı iyi bilen bir arkadaşlarının öğütlerine uymuşlar, São Paulo'yu görmüşler, Rio'nun tadına varmışlar, Brasilia'ya saygılarını sunmuşlar, sonra -gene o arkadaşlarının aracılığıyla- bir ressamın evine konuk olmuşlar; küçük bir kentin bir ucunda, ardı orman, önü denizden azıcık uzakça bir ev... İlkinden birkaç yıl sonra ikinci bir balayı gibi görünmüş kendilerine, burada geçirdikleri günler. Geldiklerinin ertesi, kahvaltı ederken yanlarında bir köpek yavrusu belirivermiş. Biraz değişik yapılı bir enik. Süt vermişler içmiş, yağ sürülmüş ekmek vermişler yemiş. Sokulganlığı, yanlarından ayrılmak istemeyişi, ikisini de şaşkına çevirmiş. Dört gün sonra, bu enikten ayrılmalari gerekeceği düşüncesi onları koyu kaygılara boğar olmuş. Dönmelerine altı gün daha varmış. Kendilerini kandırmak için olacak 'cuma sabahı buradan ayrılırken karar verimiz,' demişler...

Hayvan, kendiliğinden onların düzenine uyarak yaşıyor, onlar kalkınca kapının önünde yattığı paspastan kalkıyor, onlar yatmadan önce paspasının "üzerine kıvrılıyor, çarşıya çıktıklarında, gezmeğe gittiklerinde arkalarından bahçe kapısına dek gelip onlar sokağa çıkar çıkmaz -sanki içleri rahat etsin diye- koşu koşu evin kapısı önündeki paspasa dönüp yatıyor, döndüklerinde onu orada görüp çağırıldıklarında koşu koşu geliyormuş...

İlk gün tükenmez kalemleleriyle uzun uzun oynadığı için, adına Bic demişler. Bir an gözden yitse 'Bic!' diye seslenmek yetiyormuş. Ne verseler yiyormuş ama özellikle meyva seviyormuş. 'Nesi tuhaf değil ki bu köpeğin?' demişler, bu tuhafılıklara aldırış etmez olmuşlar. En önemlisi, evin içinde bir kez bile kirlilememiş herhangi bir yeri. Kahvaltıdan sonra, akşam yemeğinden sonra, bunu da onlara göstermek ister gibi, oturdukları yerden biraz ötedeki çalılığa giriyor, az sonra çıkıyor, yanlarına

gelip uzun uzun siliniyor, yalanıyormuş.

Cuma sabahı yola çıkarken, Bic de, çarşıdan yeni alınmış ufak sepetinin içinde, yanlarındaymış. Kararlarının başka türlü de verilebileceğini nasıl düşünebilmişlermiş ki? Gülüp duruyorlarmış 'cuma sabahı karar verimiz,' demiş olmalarına... Catherine gidip kendilerini konuk eden ressama teşekkür etmiş Rio'ya döndüklerinde, Julien de hayvanlarını Paris'e götürmeleri için gereken işlemleri güçbela bitirmiş uçağın kalkışına dek. Yolculuk hiçbir için kolay olmamış, ama eve girdiklerinde Bic'i sepetinden çıkarıp mutfaka götürmüşler, yemek hazırlığı yapıp onu da doyurmak istemişler. Bic'in iştahsız davranmasını pek yadırgamamışlar. 'Bunca saattir yolda. Gene iyi dayandı,' demişler. Bic evi dolaşp gelmiş, kapının önünde durmuş. Anlamışlar, hemen bahçeye çıkarmışlar. Küçük de olsa, burada da bahçe vardı. İşini bitirince Bic kendiliğinden eve dönmüş, yatmağa gittiklerinde yerini bulmuş gene, oda kapısının önündeki küçük kilimin üzerine kıvrılmış. Julien bir ara, 'Hostesler bir buna bir bize bakıp gülüşüyorlardı arkada. Ama hepsi, arada bir ona bir şeyler yediriyordu,' demiş.

Sabah kalktıklarında Bic, Julien'in işe gitmek üzere çıkışını yadırgamış. Catherine'in evde kaldığını görünce kapının önünde duraksamış. Sonra akşama dek Catherine'le evde kalmayı pek eğlenceli bulmuş.

Bic, bu yaşamın, bu evin her töresine, her alışkısına kolaylıkla kendini uyarladıkça, gördüğü dostluğa, sevgiye, dostlukla, sevgiyle karşılık verdikçe Catherine ile Julien, hiç bilmedikleri bir bağla bağlanmışlar Bic'e. Ama Bic büyüyüp geliştikçe, içlerinde bir kaygı baş vermiş: Garip bir köpekmiş bu, herhalde garip bir çiftleşmenin ürünü olmalıymış... Bir gün, aşıları yapılsın diye veterinerine gitmişler.

Veteriner aşının elbette yapılabilceğini söylemiş ama... Ama bunu köpek sanmakla yanlışlamış. Köpek değil bir agutiymiş bu... Yani... Bir

kemirgen... Bir tür... fare işte... Catherine'le Julien inanmak istememişler. Sonra, kitaplar, resimler karşısında, umarları kalmamış. Bic'i köpek sanıp almışlar, getirmişler, sevmişlerdi ya, evde bir tür fare besliyor olmak istemiyorlarmış. Veterinerden ağlaya ağlaya, öldürülmesini rica etmişler.

2. Bir arkadaş evinde, aralarındaki birkaç aylık farka karşın aynı saatte doğmuş iki kardeş gibi yaşamayı öğrenmiş, sıradan bir aklı-karalı kızla bir erkek siyam... Seslerinin, yapılarının aykırılığına alışmışlar.

Dişi, sırasında, ablalık eğitimciliğini anımsatıyor, sırasında, iştahı pek açık olduğu, kardeşiyse biraz nazlı davrandığı için, kendi tabağındakileri bitirdikten sonra onun tabağını da silip süpürüyor. Küçük yaşına bakmadan 'hort hoşor bir hanım' oluveren sıradan aklı-karalı kızın, küçücük bir yavruyken bir başka bildiğin evinde kısa bir konukluk ettiği ortaya çıkıverdi günün birinde. Bir şey daha öğrenildi: O bildik hanım, 'kediye terbiye etmek için' ona leğen göstermişmiş ama sabahlan, işine gitmek üzere çıktığında leğeni (evde koku olmasın diye herhalde) balkona çıkarıyor, kediye ise evde bırakıyormuş. Bir iki kez, dayanamayıp bir köşeyi kirleten

hayvan, akşamları dayak yeyince gerçekten 'terbiye öğrenmiş', akşamlara kadar kendini tutmasını başarmış. Sonra da ya kaçmış ya atılmış... Arkadaşlarım onu aldıklarında çişini leğeninde ediyor ama, arada sırada, durduğu yerde, altını kirlettiği oluyordu. İşkencesiz eğitim, doğru dürüst bakım, bağırsak "bozukluğu"nun hakkından geldi. Elbette, daha da önemlisi, arkadaşlarımdan, kakasını tutamayan hayvanı sokağa atacak yerde onu iyileştirmeye çalışmış olmalarıydı.

Bu anlattıklarımdaya, 'cahillik' ile onun türevlerinden olan katlanamazlıklar var. Elinde, öteki üzerinde bir ölüm-dirim yetkesi bulundurduğuna inanmak gibi (hepimizin içimizde taşıdığımız) bir eğilimin, öteki üzerindeki gücümüze dayanarak, eyleme dönüşmesi var.

Kıyıcılık, acımasızlık, yavuzluk, durmaksızın karşımıza çıkan durumlardır; kanıksanır ya da 'vah vah'la geçitirilir; ama her kezinde de bir şeyler yapabilmenin, çok daha derinlere inebilme gerektiği, en azından, sezilir. 'Kötülüğe' karşı bir şeyler yapmağa çoğumuz istekliyizdir. Yersiz 'iyilikler' daha mı az kötü?

3. Gene bu arkadaşlarımdan bir komşuları... Kızlarının dileğini yerine getirmek için, 'kedi,

kedi,' diye sızlanıp durmasına dayanamadıkları için, bir yavru bulup alıyorlar. Rastlantı bu ya, arkadaşlarımla kapının önünde karşılaşıyorlar. Kuru-yaş mamalar, leğenine konacak ithal malı 'tuvaletlikler' alınmış. Ama ondan önce de veterinerine gidilip 'her çeşit aşı' yaptırılmış. Arkadaşıma bakılacak olursa yavru iki aylık bile değil. Yani 'her çeşit' aşının yapılabileceği yaşı gelmemiş. Üç gün sonra küçük kızdan öğrendikleri, kedinin eve 'alışmağı' başaramadığı için babasının 'işyeri'ne götürüldüğü... Çocuk üzgün, ses çıkaramıyor gene de...

Kendimi görüyorum. On yedi yaşında, ağladı ağlayacak durumda Şişli'deki Hayvanları Koruma Cemiyeti'nin kapısında, titrek bir sesle 'Siz alın; ne yaparsanız... Evden istemiyorlar...' diye bir şeyler geveliyorum elimdeki Ferenç'i uzatıp. Adam anlıyor mu ne? Kediye alıyor, kapı yüzüme kapanıyor. Eve dönüp bütün öfkemle, bütün gücümle Liszt çalıyorum. Günlerce çalacağım, ortalığı inletip. Elbette bu yenilgi bir daha hiç yaşanmayacaktı... Yaşamamazdı da... Ama 'bilmeden' aldığım, baskıya dayanamayarak cemiyete götürdüğüm hayvanımı bir us pahası anıtı olarak taşıyorum içimde.

Üçüncü öykünün Adsız'ı da başka türlü bir yaşama erebilirdi. Çocukların sevip aldığı/aldırdığı hayvanlar hep tehlikededir. Çocuklara ilk öğretilcek şey hayvanlarının sorumlunu taşımalarıdır. İyi

de, öğretecek olanlar bu sorumu başta üstlenmek, daha sonra da paylaşmak istemeyince?... İstememeleri de, çoğu zaman (başta hayvanı kabul ettiklerine bakılırsa) ne ile karşılaşacaklarını, gerçekten , enine boyuna düşünmemiş olmalarındandır.

Yaşımız, bir hayvana (herhangi bir hayvana, yani, canlıya) duyduğumuz sevgi, ilgi, yakınlık, ne olursa olsun, ilk bileceğimiz, usumuza yerleştireceğimiz şudur:

Evimize bir oyuncak, 'çevre düzenimiz'in bir parçası olacak bir şey, bir nesne değil, bir canlı alıyoruz. Yaşı küçük olanlar bunu hemen bilemez, anlayamaz; onlara bunu anlatacak, büyükleridir. Ama onlar bunu bilmek, anlamak zorundadır.

Sevgi, sabır, bizim niteliklerimiz diye bellemişizdir. Onlarla övünürüz, çocuklarımıza öğretmeye çalışırız. (Öğretemediğimiz zamanlar da -öğretmediğimiz halde- onların bu 'eksikliği'ne bozulur, bu nitelikleri gösteremedikleri için, şu ya da bu biçimde, çocuklarımızı kınar, cezalandırırız.) Sevgiyi, sabrı kendi özelliklerimiz sanmayalım.

Birlikte yaşadığımız hayvanlar da, kısa süre sonra, sevgiyi de, sabrı da, bilmekle kalmadıklarını, bunları bize yönelttiklerini de pek güzel gösterirler. Her türün de, her bireyin de, 'sevgi'sini göstermesi bir olmayacaktır. Tamam. Yakınlığı, alışmışlığı, yeme gelişi, elbette, 'sevgi' diye nitelememek gerektiği de ileri sürülebilir. Ama yüksek memelilerde, özellikle binlerce yıldan beri insanla özgür olmuş kediye, köpekte sevgiyi görememek, hiçbir şeyi görememe durumunda olmakla bir.

Ya sabır? Orada iş biraz değişik. Sevgi, bir karşılıklılık varlığıdır; dile getirilme-gösterilme imleri, iki yan için de, kısa zamanda bir düzgü niteliğine ulaşır. Sabır, bir bakıma, bir tepki yokluğuna dayalıdır. Sabır göstermek, gerçekte, gösterilebilecek (gösterilebileceği bilinen) bir tepkiyi göstermemektir. Ancak, gösterilebilecek tepkinin iki yanca da bilinmesi durumunda sabırdan söz edilebilir.

Hayvanlarıyla içli-dışlı olanlar, kendilerinden başkasının da, yani Ötekinin de farkında olanlar, kendi sabırlarını bildikleri kadar hayvanlarının da nerelerde, nasıl sabır gösterdiğini çok iyi bilirler.

Güven ise, bu bağlamda az işitilen bir sözcük. Oysa güven, insan-hayvan ilişkisinde her şeyden önce gelir, her şeyin başındadır. Ama pekişip yerleşmesi, en sona kalır. En sonunda kendini açığa vurur.

Unutmamak gerek; birbirimize gücümüzü gös-
tere göstere, bu gücü, karşılıklı olarak, ayarlaya
ayarlaya alırsınız birbirimize. Gerçi insan, gücünü
göstermekten biraz fazlaca hoşlanıyor olabilir; en
azından, daha yolun başında, daha güçlü olduğunu
anlatmak ister. Hayvanın eğitimi dediğimiz şey, bir
güç gösterisidir. Hayvanı bizimle yaşamağa alıştı-
yoruz; eğitiyoruz. Ne var ki, tek yönlü görünen bu
eğitim de, gerçekte, karşılıklıdır. İnsan 'eğitilme'ye
razı olmazsa, önce, hayvana acı çektirir. Sonrasını
düşünmeyelim. Ortaklık bozulmuştur çünkü.

'Bizimle birlikte yaşayacağına göre,' diyoruz,
'bizim düzenimize uysun.' Doğru. Her konuk, az
ya da çok, bunu yapar zaten. Evin düzenine uyar.
Uymayanın 'konuk'luğu sona erer. Ama hayvanla-
rımız konuğumuz değil. Yaşam ortağımız. 'Köle'
hiç değil. Eğitim dediğimiz, onu, kendi dünyasını
büyük ölçüde bırakıp kendi dünyamızı bütünüyle
benimsemesini, kendini bizim dünyamızda 'yararlı'
kılmasını amaçlar gibidir... Ne de olsa, birlikte
yaşama kararını biz veriyoruz çünkü...

Öyle mi gerçekten? Değil, bana sorarsanız.
Birlikte yaşama kararı, ilk adımı kim atmış olursa
olsun, karşılıklı verilmiştir. Bizim kurallarımızı
öğrenen hayvan, kendi kurallarını da bize öğretir.
Bu karşılıklılık, gene de, 'insan' ortamında gerçek-
leşiyor. Ama, tek yönlü ilişki olmaz ki!

Niye hayvan bu ilişkiye razı oluyor? Niye dün-
yamızda yaşamayı kabul ediyor? Sorun bu soruları,
yanıtı çok kolay gelir: Karnı doyuyor, ısınıyor,
güvenli bir ortam buluyor... Öyle denir.

Yalan değil. Karnı tok, sırtı pek olsun diye, in-
san da, üzücü, yorucu, sınırlayıcı eğitimlere, ilişki
biçimlerine razı olmuyor mu? Razi olup olmadığını
çoğu zaman sormazlar bile. Bu da yalan değil.

Beslemekle övünüp bununla yetinmek istemek,
gülünçtür; ötekini aşağılamak, kendimizi de aşağı-
lamaktır. Hayvanın karnını doyurmaktan çok ötesi
de, sizin elinizdedir; onun da pek çok şeyi elinde
tuttuğu gibi... Besleriz; en ufak bir beklentimiz
yerine gelmediğinde de 'nankör' deriz ona. Bu
durumun gülünçlüğü niye bu kadar az fark edilir?

Kendi niteliklerimizi, değerlerimizi, garip bir
akıl karışıklığı içinde, hem anlayamayacaklarını,
'elbette bilemeyeceklerini' söyler, sonra da bunları
bilir gibi davranmalarını isteriz.

Oysa hiç kimse, kendini zaten içinde bulduğu
'dünya'ların, çevrelerin dışından gelen biriyle ilişki

kurmak zorunda değildir. Böyle bir ilişkiyi, onu
göze alan kurar; böyle bir ilişkiye, onu göze alan
girer. 'Eve kedi aldık' deyimi bir 'cahillik' belirti-
sidir. Bu cahillikten zamanla kurtulursanız, ne mut-
lu size! Yok, sürdürürseniz... Yaşamınızın hangi
başka ilişkisinde 'cahillik' saygın bir durum olarak
görülür, söyler misiniz? Genellikle, öğrenilen bir
şeydir: 'Cahillik'in cezası hemen gelir bulur sizi!

(Gayri resmî resmî dilimiz İngilizce, bize 'pet-
shop'lar da armağan etti. Tef nedir? Satılmak üze-
re bekletilen, hasta edilen, acı çektirilen bir canlı
oyuncak mı? Sözlüklere bakmak zahmetine katla-
nanlar, başka anlamlar bulabilirler o sözlüklerde...)

Hayvan, bizim açımızdan, başka 'dır. Onun açı-
sından bizim başka olduğumuz gibi... Bu başkalık-
lar, pek güzel, bir arada yaşamayı öğrenebilir.
Kızdıklarında kedilerini, köpeklerini, kendileriyle
özdeşleşmiş sayanlar ne kadar yanılıyor, sevdik-
lerinde kedileriyle, köpekleriyle özdeşleşenler de
bir o kadar yanılıyor diye düşünürüm. Bir arada
yaşayınca, ötekini düşünür, ötekinin kaygısını taşı-
sınız elbet. Ona dokunan size de dokunmuştur, onu
sevindiren sizi de sevindirir. Ama ötekinde kendi
izdüşümünü aramak hiç gerekmez.

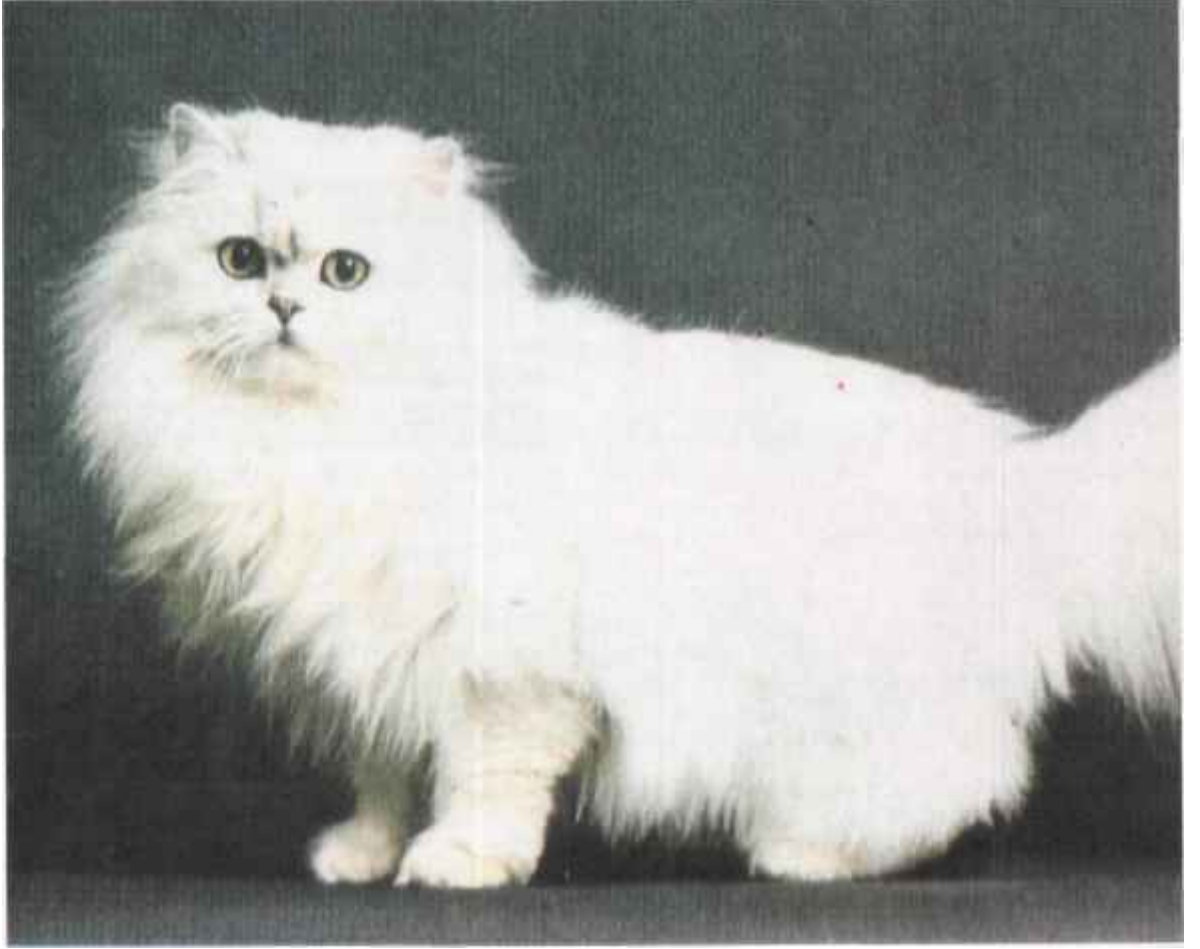
O bizim dilimizi -hangi düzeyde olursa olsun,
hiç önemli değil- anlamasını bir parça öğrenir. Aynı
şeyi biz niye yapamayalım? Onlar'ın davranışını
kendi toplumsal eğitimimiz açısından yorumlamaya
pek meraklıyızdır, ama belki de, böylesi her yorum-
da, yanılıyorzuzdur. Onların bizi nasıl gördüğünü
ise, onlardan öğrenemiyoruz. Uzun süre bir arada
yaşamışsak (uzun süredir bir arada yaşıyoruz
zaten... Ama bambaşka bir ölçekte...) sezdiğimiz
anlamları 'insanca' yorumlamamız sakınca taşımaz
belki. Eninde sonunda, anladığımızı kendi dilimiz-
de söylemiş oluruz. Ama onların, 'beceriksizce de
olsa' bizim gibi bilip, düşünüp eylediklerini sanma-
mız, alıktıktan başka bir şey olamaz.

Ortak bir 'dilimiz' olabilir; o dili kurabiliriz.
Ancak bu da, uzun bir süre gerektirir. (Kedinin
'anne!' demesi gerekmez bu ortak dilin kurulması
için...)

Cinayetleri, çoğu zaman, 'kavramlar' işletir.
Cinayetler, hep, 'kavramlar' adına savunulur.

Cinayet işlemek zorunda değiliz ki!

İrankedisi

Yeryüzünde yaşayan 36 vahşi kedi türü arasında evcilleşen tek tür **Felis Catus**. Bugün 50 temel ve yaklaşık olarak 50 alt türe ayrılan Felis Catus'un atalarının vahşi Afrika kedisi ile Asya çöl kedisi olduğu sanılmakta. Ayrıca ilk kedi türünün tekir olduğu da biliniyor.

Her canlının olduğu gibi kedinin de özelliklerini belirleyen genleri mutasyona uğramamış olsaydı, bugün dünyadaki tüm kediler ince çizgili tekirler olacak ve değişik kedi türleri de ortaya çıkmayacaktı. Tekir kedi tek başına bir tür olarak kabul edilmiyor.

Aslında kedi türlerini belirlemek için saptanmış evrensel biyolojik kriterlerin olmaması, birbirlerinden tüy uzunlukları, renkleri ve kimi fiziksel özellikleriyle ayrılan kedi türlerinin bazılarının kedi otoriteleri tarafından 'tür' olarak kabul edilmemelerine neden olabiliyor. Bugün görülen kedi türlerinin büyük bir çoğunluğunun değişik türlerin çiftleştirilmeleri sonucu elde edilen yeni türler oldukları göz önünde bulundurulacak olursa, belki de tek gerçek safkan kedi türleri olarak, coğrafi koşullar nedeniyle yaşamlarını diğer kedi türlerinden uzak, doğal ortamlarında sürdürülmeyi başaran Siyam, Ankara, Korat, Norveç Orman gibi sayıları az olan kedi türlerini kabul etmek

gerekir.

İran Kedisi

Van, Ankara, Bali, Birman ve Maine Coon dışında kalan uzun tüylü kedilerin büyük bir çoğunluğu İran Kedisi türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. İran Kedisi türlerinin sayıca çok olmasının nedeni, özellikle 1871 yılından beri süregelen değişik İran Kedisi türleri yetiştirme çalışmaları. Dolayısıyla gerçekte bugünkü İran Kedileri eski bir türden ziyade yeni bir tür olarak kabul edilmektedir.

Tüm İran Kedileri'nin ortak özellikleri tıknaz ve yuvarlak gövdelerine rağmen güçlü iskelet ve kas yapısına, büyük patilere, kısa ve kaslı bacaklara, dolgun yanaklı geniş ve yuvarlak yüze, uzun ve sık tüylü kuyruklara sahip olmalarıdır. İran Kedileri'ni birbirlerinden ayıran farklılık tüylerinin rengidir. İran Kedileri tüylerinin rengine göre üç ana gruba ayrılır.

Birinci grup tek renkli İran Kedileri'ni içerir. Bu grupta bulunan kediler siyah, beyaz, mavi, krem ve kırmızı renklidir ve turuncu gözleri vardır. İkinci grupta bulunan İran Kedileri'nin tüylerinde birden fazla renk olabilir ve göz renkleri, tüy renklerinden farklı olabilir. Bu kategoriye sırt, kuyruk ve baş bölgesi siyah lekelerle bezenmiş olan beyaz tüylü, yeşil gözlü Chinchilla, siyah-füme, siyah-sarman, siyah-sarman-beyaz renkli İran Kedileri girmektedir. Üçüncü grupta ise renkleri griden maviye, maviden turuncuya değişen ve kaplan desenli İran

Kedileri bulunmaktadır.

İran kedileri genellikle aristokrat kediler olarak bilinirler. Sakin görünüşlerine rağmen güçlü kişilikleri vardır. Sevimli, neşeli, sosyal ve sadık kedilerdir ve kimi türleri avlanmaktan hoşlanırlar. İdeal bir apartman kedisi olduğu gibi, sahipleri ve kedisever dostlarına, hatta diğer kedilere karşı sevgi ve şefkat gösterdiği için tüylerinin bakımını göze alan herkes tarafından rahatlıkla evlerde beslenebilir.

Benekli

Benekli kuyruğunu öfkeyle kıvırdı. Değişik, kendisinin bile yadırgadığı bir sesle miyavladı. Sanki bir miyavlama değildi bu. Ürpertici bir çığlıktı. Gün olmuş, bedenine sivri dikenler batmıştı. Gün olmuş, yüksek çatılardan, çivili tahtaların üzerine düşmüştü. Ama böyle çığlık atar gibi bağırduğu görülmemişti.

Bir süre, yazlık evin giriş kapısını tırmaladı. Sonra, yüksek duvarların çevrelediği arka bahçeye atladı. Mutfak kapısının üst camına tırmanmaya çalıştı. Tırnaklarını, vernikle cilalanmış kapıya geçiremedi. Umutsuz geriledi. Yaprakları sararmış güllere, çiçekleri kurumuş karanfillere baktı.

Yaz başlarında, daha minicik bir yavru kediymiş o. Tüylerini, güneşli temmuz günlerinde ısıtarak büyüttü. Tırnaklarını, yeşil sarmaşık dallarına batırarak sivriltti. Bedeni, yakalamak istediği böceklerin arkasında koşarken gerginleşti. Kaçırıldığı avları ararken keskinleşti gözleri.

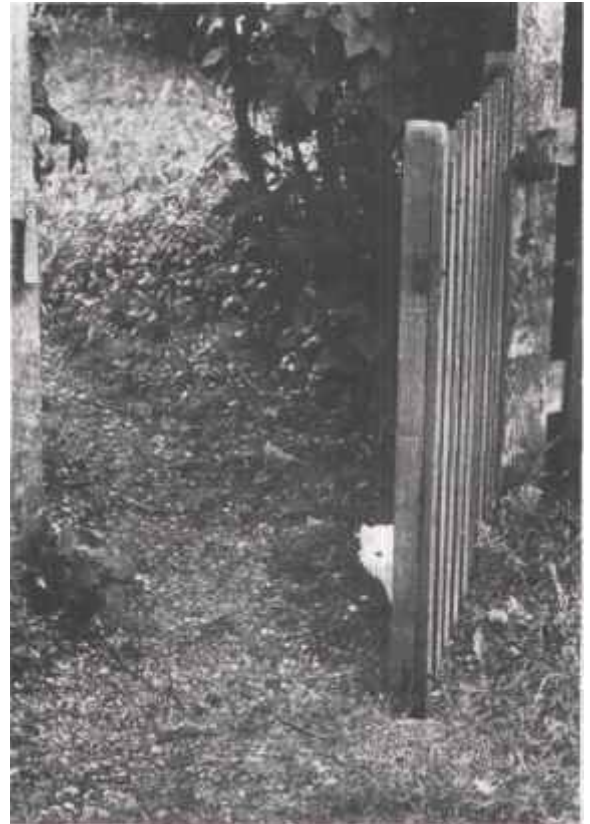
O, unutulmaz yaz günleri, şimdi neredeydi? Üzerinde yatarak uyuduğu çimenli bahçe, çoktandır tüylerini ürpertiyor, bıyıklarını titretiyordu. Girip çıktığı, oyunlar oynadığı bodrumda, poyraz yelinin uğultusu dolaşıyordu. Kuzeyden güneye doğru savrulan kuru otlar, dikenli çalılar, yüzüne, patilerine acımasızca çarpıp geçiyordu. Geceleri yolunu, dondurucu yağmurlar, korkutucu karanlıklar kesiyordu.

Benekli, yalnız bir kediymiş şimdi. Kuyruğunu soğuk taşlardan çekti. Belinin üzerine doğru kıvırdı. Şöminenin önünde durdu. Yağmur suları ile ıslanan külleri kokladı. Küllerin arasında kalan kömür parçalarını eşeledi. Aradığı o koku yoktu. Gözlerini kapattı. Geçmişte kalan günleri düşündü. Şimdi çok uzaklarda kalan o yaz günlerini. Her akşam, gözlerini şömineye diker, kömürlerin çıtırtıyla yanmasını beklerdi. Ateş büyüdükçe, kömürlerden sıçrayan kıvılcımlar, ateş böcekleri gibi, gecenin içine yayılırdı. Alazlar,

kıvılcımlar, et kokusu... Bu sırayı iyi bilirdi Benekli. Arka ayakları üzerindeki oturuşunu sık sık bozardı. Karnını gerginleştirir, atılacakmış gibi yapardı. Bıyıklarını yalarken toparlanır, sabırla beklemeye koyulurdu.

Ah, şu fırtınalı günler! Daldaki nar çatlamış, sarı ayva dalından düşmüştü. Saçaktaki serçe yuvası, sert yellerin önüne kapılmış gidiyordu.

Benekli şaşkındı. İçinden tüylerini yalamak, onları diliyle parlatmak bile gelmiyordu. O yumuşacık tüyler, kirlenmiş, birbirine yapışmıştı. Gözlerinin önünde, Cem'in sevecen yüzü belirdi. Sanki Cem, Benekli'nin üzerine eğilmişti. İnce, uzun parmaklarıyla tüylerini, kuyruğunu, bıyıklarını okşuyordu. Tırnaklarını yarı yarıya çıkardı patilerinden.

Gerindi. Hafifçe mırıldandı. Şimdi de, Cem'in kucağındaydı. Açlığını unuttu. Cem'den yayılan ter kokusunu içine çekti. Daha yüksek bir sesle mırıldandı. Yoksa düş mü görüyordu? Gözlerini açtı. Çevreyi araştırdı. Cem yoktu. Cem nereye gitmişti? Neden onu da götürmemişti yanında? Ah, yaramaz Cem! Her zaman böyle yapardı. Bırakır giderdi Benekli'yi. Günlerce, aylarca geri dönmezdi.

O sırada, evler arasından bir araba geçti. Araba, martı rengindeydi. Cem'in arabası da martı rengindeydi. Ama, arabadaki sürücü Cem değildi. Cem olsaydı, hızlı hızlı korna çalarak gelirdi. Benekli'yi de alırdı yanına. Birlikte, deniz kıyısına giderlerdi. Kumsalda gezinen martılara bakarlardı. Martı çığlıklarını çok severdi Cem. Benekli'ye, korkardı martılardan. Bu yüzden, Cem'in kucağından inmek istemezdi. Tırnaklarını, Cem'in gömleğine geçirerek direnirdi. Şimdi Cem yoktu. Cem neredeydi? Neden gelmiyordu? Neden onu kucağına almayı unutmuştu?

Benekli, daldığı düşlerden uzaklaştı. Cem, bırakıp gitmişti onu. Daldaki nar çatlamış, ayva dalından düşmüştü. Balık kokulu, imbat yeli esmiyordu artık. Şömine sönmüştü. Küllerine, yağmur suları karışmıştı. Serçe yuvasını, poyraz yeli alıp götürmüştü. Gül dalındaki tırtıl, çoktan toprağa karışmıştı.

Ama Benekli, acıksa da, üşüse de, o çevreden uzaklaşıp, bir başka yere gidemiyordu. Kendine, girip çıkabileceği bir barınak bulmak zorundaydı. Çevreyi araştırdı. Depolardan birinde, tahta bir sandık ilişti gözüne. Sandığın, kapak tahtalarından biri kırılmıştı. Kırık tahta aralığından kolayca

geçti. Eski çuval parçalarının arasına sokuldu.

Fırtına, gene esip savuruyordu. Camsız pencerelere aralıklı çakılmış tahtaların gıcirtısı korku vericiydi. Benekli, zamanla bu seslere alıştı. Korkularını yenmesini öğrendi.

Karanlık, fırtına ve yalnızlık... Benekli, eski çuval parçalarının arasına biraz daha sokulmaya çalıştı. Hayır, hayır! Benekli'yi üşüten, böyle titreten gecenin ayazı değildi. İçinde büyüyen, onu, sınıksız sarmalayan yalnızlık duygusuydu. "Anneciğim, sen de yoksun yanımda!" diye mırıldandı. Tanıdığı kedileri, bir bir gözden geçirdi. Hiçbirini annesine benzetemedi. Bir zamanlar, onun da bir annesi vardı. Annesi ki, ağzında balık kılçıkları, yağlı et parçaları taşımıştı ona. Annesinin o boğuk sesini duyar gibi oldu. Bavv! Mavv! Ağzım yiyeceklerle dolu geliyorum, anlamına gelen bu ses ne kadar da güzel, sıcak, çağrı doluydu.

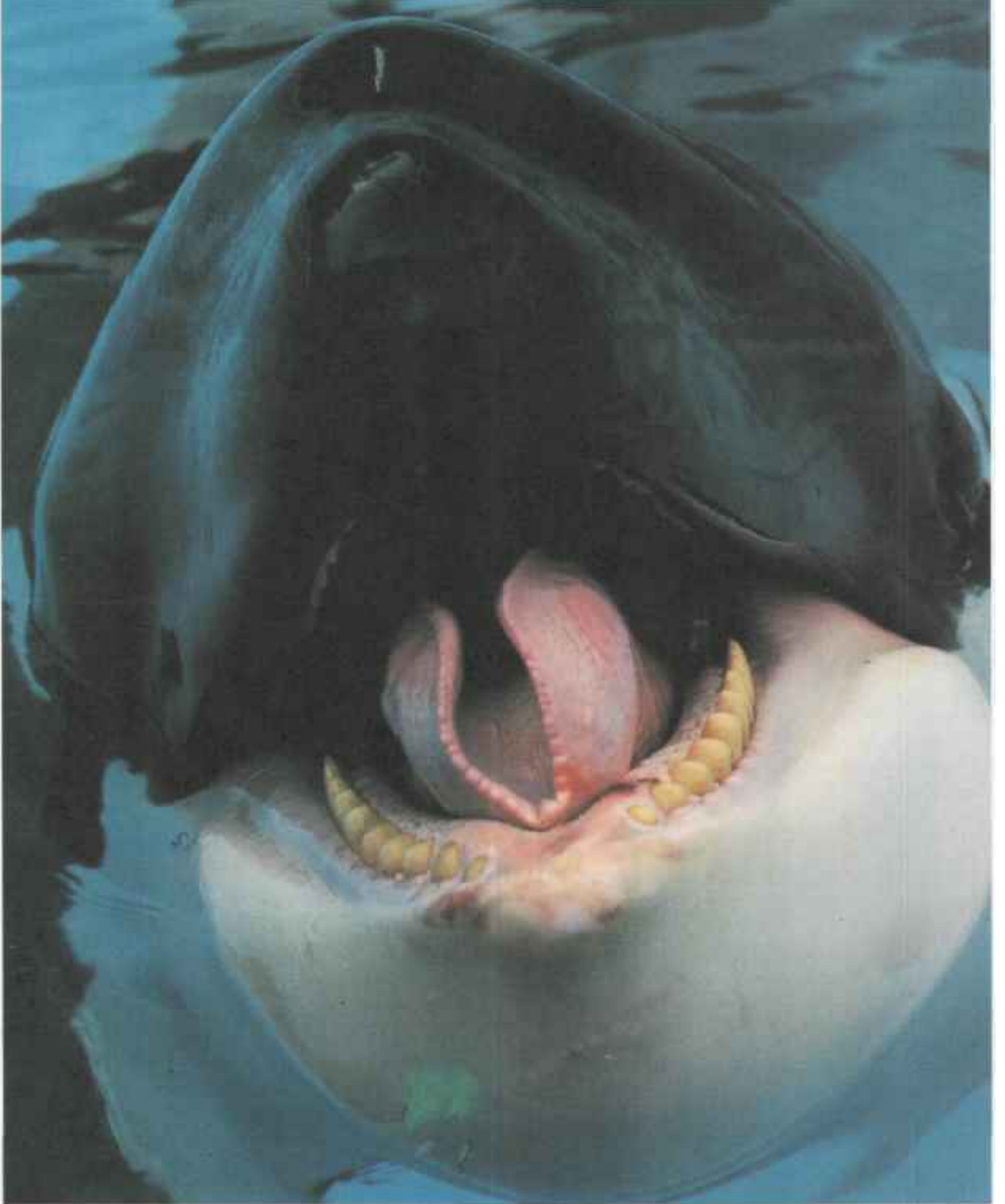
Ne demişti annesi ona? "Yavrum, sen de öteki kardeşlerin gibi yapmalısın. Kendi yolunda yürümelisin. Bir daha beni arama. Yolumun üzerine çıkma. Yiğit, korkusuz bir kedi olduğunu göster!"

Benekli için bu inanılmaz bir olaydı. Annesinden uzaklara, bir gül yaprağı gibi savrulmuştu. Günlerce kuyruğunu dik tutamamıştı. Karanlık ıssız yollarda ürkek ürkek dolaşmıştı.

Benekli, kendine barınak yaptığı, kırık kapaklı sandıktan çıktı. Kuyruğunu dikleştirdi. Fırtınanın ulaşamadığı duvar diplerinden yürüdü. Kulaklarında martı çığlıkları. Burnunda yanık et kokusu. Bıyıkları sert, bacakları gergindi.

Varolmanın Dayanılmaz Ağırlığı:

BALİNALAR

Yıl 1992. Türkiye. Ne getireceğini kestiremediğimiz iç karartıcı soğuk kış günlerinin bitmesini, yaklaşan baharın içimize yeniden yaşama sevinci aşılmasını beklediğimiz bir zaman diliminde, ülkemizde ekran, gazete ve de insan yüzleri, birdenbire elde ettiğini sandığı özgürlüğünü en sonunda Gerze sahilinde çıkarmaya karar veren beyaz bir balinayla **"Aydın"**landı. Bizler de belki hayatımızda ilk kez yeryüzünün en büyük canlıları olan balinaların mütevazı bir üyesiyle sıcak fakat hüzünlü kısa bir bahar aşkı yaşadık.

Yıl 1992. Meksika. Dünya kamuoyu belki de gelmiş geçmiş en ünlü katil balina **"Keiko"** ile büyülenmiş durumda. Sigorta parası alabilmek için sahibi tarafından öldürülmek istenen, ama son anda genç bir çocuk tarafından kurtarılan bir balinanın öyküsünü anlatan **"Özgür Willy"** filminin baş kahramanı. Keiko öylesine başarılı bir oyuncu ki, filmin sonunda izleyiciler bir yandan gözlerini silmek için mendillerine sarılırlarken, diğer yandan tutsak balinalara kötü muamele edenlere lanetler yağdırarak terkediyorlar sinemaları. Peki madem balinalar kalplerimize taht kurmayı başarabiliyorlar, neden var olma mücadelesi vermek zorunda bırakılıyorlar?

Balinaların ölüm fermanı 4000 yıl önce imzalanmış. Bir zamanlar tanrıların can yoldaşları olarak görülen balinaların ilk kez Kuzey Avrupa'da avlandıkları, Norveç'te uçlarında kemik parçaları bulunan taştan yapılmış kargı başlıklarının bulunmasıyla kanıtlanmış. Sistematik balina avcılığı ise ilk kez 12. yüzyılda Biskay Körfezi kıyılarında yaşayan Basklar tarafından başlatılmış. Sonuç olarak körfezde yaşayan büyük balinaların kökü kurumuş.

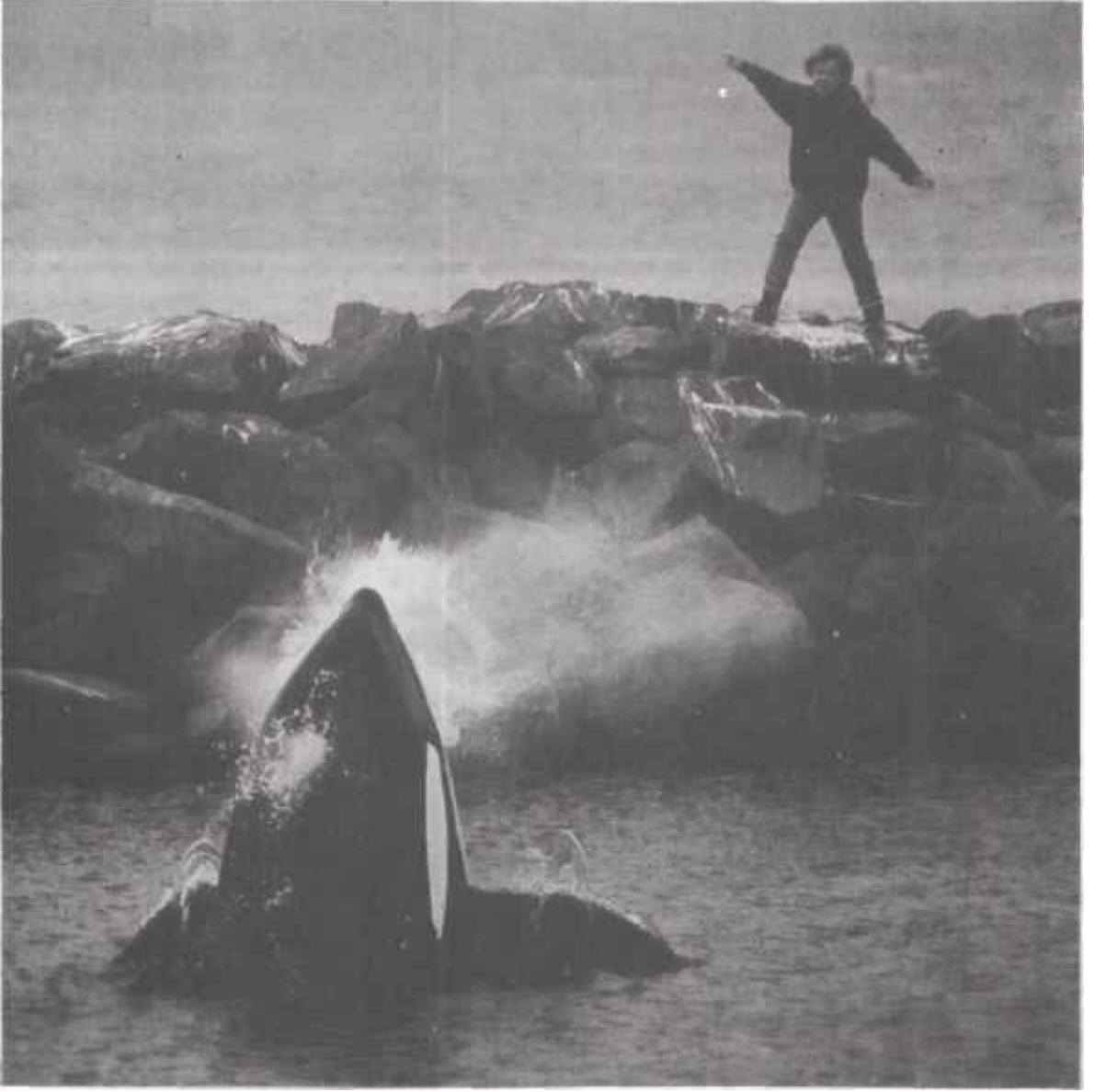
Balina avcılığı denince -Melville'in Moby Dick adlı romanının etkisinden olsa gerek, akla ilk Amerika geliyor. 18. yüzyıl başlarında Amerika'da balina avcılığı kıydan açık denize uzanmış; daha sonra avcıların avladıkları balinaları gemilerde işlemeye başlamaları sonucu balina avcılığı büyük bir endüstriye dönüşmüştür. Balina katliamının en yoğun yaşandığı dönem ise 1820 ile 1860 yılları arası. Örneğin, 1846 yılında balina avcılığında kullanılan gemi sayısı 900'ü bulurken, bu sektörde çalışanların sayısı 70.000'i aşmıştır. 3 ya da 4 yıl süren seferlere çıkan bu gemiler özellikle lamba, korse, şemsiye ve lubrikant imalatında kullanılmak üzere balina kemiği ve yağı elde etmek için sayısız balina katletmişler. Her ne kadar **Moby Dick** . **Ahap** ile beyaz balina Moby Dick arasında süregelen iyi ile kötünün çatışması hakkında olsa

da romanın temelini Amerika'daki balina endüstrisi oluşturur. Melville aşırı avlanmanın bu endüstrinin sonu olacağını defalarca belirtmiştir aslında. Diğer bir deyişle, iyi ile kötünün pek de ayırt edilemediği bir dünyada, balinaların mı yoksa insanların mı kurban olduğu hiç belli değildir. Nitekim 19. yüzyılda hem balinaların sayıca azalmaları, hem de Amerika İç Savaşı'nın yarattığı karışıklık balina endüstrisine büyük bir darbe vurduğu gibi, 1859'da petrolün keşfi balina yağına olan talebin azalmasına neden olmuş ve balina avcılığı yapan tüm ülkeleri bir süre için de olsa olumsuz etkilemiştir. Fakat 1860'lı yılların sonunda uçları patlayıcı yüklü harpunların bulunması ile buharlı gemilerin geliştirilmesiyle balinaların tek büyük sığınakları olan Antartika'nın talan etme olanağı doğmuştur.

Bir zamanlar dünyanın en gelişmiş balina endüstrisine sahip olan Amerika'da 1972 yılında çıkarılan **"Deniz Memelilerini Koruma Kanunu"** gereğince ABD vatandaşlarının değil balina avlamaları, dünyanın neresinde olursa olsun balinaların kılına zarar vermeleri bugün tamamen engellenmiş durumda. Ayrıca Amerika'ya balina ürünlerinin ithali de tamamen yasak. Bu yasadaki sadece geçmişten bugüne kadar yaşamlarını sürdürebilmek için balina avcılığı yapan Eskimo'lar muaf.

İkinci Dünya Savaşı sırasında 2 milyon balinanın katli, birçok balina türünü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bıraktı. Bunun sonucu olarak balinaların soylarını sürdürebilmelerine az da olsa bir şans tanıyabilmek için en sonuncusu 1986 yılında devreye giren moratoryumlar uygulanmakta. 1986 Moratoryum'u bilimsel çalışmalarda kullanma amacı dışında balina avcılığının engellenmesi/sınırlandırılması için IWC'ye (Uluslararası Balina Avcılığı Komisyonu) üye olan ülkelere baskı uygulamakta. Örneğin, dünyanın en büyük balina avcılarından olan Japonya, sadece bilimsel araştırmalar için yılda 300 balina avlayabiliyor ve bu balinalardan elde edilen eti satabilme yetkisine sahip değil. Fakat Japonya için balina önemli bir protein, dolayısıyla besin kaynağı.

Balinaların kurtarılması için gerekli önlemleri tartışmak üzere 1993 yılında Kyoto'da bir araya gelen IWC heyeti Fransa'nın Antartika'da 40. paralelin altında balina avcılığını tamamen yasaklanmasını öngören önerisini her nedense balinaların aleyhine sonuçlandırdı. Fransa, yılmayıp tasarıyı geliştirip gelecek yıl tekrar sunma kararı aldı. **Greenpeace** ise bu önerinin yeterli sayıda oy toplayamamasının ana nedeninin, ticari amaçla balina avcılığına

tekrar başlamak isteyen Japonya'nın Karaip ülkelerine önerinin aleyhine oy kullanmaları için rüşvet verdiğini öne sürmekte. Balina avı yasağının kalkmasını isteyen diğer bir ülke de Norveç. Tenis raketi ağlarından, hormon haplarına, sigara ağızlığından, parfüme, sabundan ayakkabı boyasına kadar birçok değişik ve belki de gereksiz sayılabilecek ürünlerin yapımında hammadde sağlayan balinaların, artık bu ürünlerin yapımında kullanılabilecek alternatif kaynaklar varken avlanmaları gerekiyor mu? Norveç, sayıları Antartika'da 760.000, Kuzey Atlantik'te ise 86.000'i bulan balinaların yılda 2.000.000 kadar balık tükettiklerini, bu sayının Norveç'in bir senede yakaladığı balık sayısı ile eşit olduğunu, bu nedenle de, balıkçılık endüstrisi-

nin tehdit altında olduğunu ileri sürmekte. Var olan balina türlerinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğumuz bugünlerde, özellikle refah seviyesi yüksek olan Norveç, Japonya, İzlanda gibi ülkelerin artık ürünlerine gereksinim duymadıkları bir canlıyı avlamalarının ne gibi ahlaki ve ekonomik dayanağı olabilir acaba?

Doğadaki balinalar hızla yok olurken Aydın ve Keiko gibi tutsak balinaların durumu da hiç iç açıcı değil. Aydın ikinci kaçma girişimini başarıyla sonuçlandırıp Karadeniz'de özgürlüğünün tadını çıkarıyor gibi görünse de, Keiko ve arkadaşları biz insanları eğlendirmek ve bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere kötü koşullarda yaşamlarını

sürdürmek zorundalar. Keiko on yılı aşkın bir süredir boyunun ancak dört katı uzunluğunda ve fazla derin olmayan bir havuzda, dişleri aşınmış, çenesindeki yaralardan kan damlar halde, arıtma sisteminin yetersiz çalışması nedeniyle uzun bir süre kendi dışkısının içinde yüzmeye mahkum edilmiş, bakımsız ve hasta bir balina. Keiko'yu iyileştirip, bir zamanlar yaşadığı sulara salıvermek için yapılan girişimler maliyetin yüksekliği (bu projenin gerçekleştirilmesi için 5 milyon dolar gerekiyor) dolayısıyla neredeyse olanaksız gibi. Her ne kadar Meksika, tutsak balina salıveren ilk ülke olarak hayvanseverlerin alkışları arasında tarihe geçmek istiyorsa da Keiko'nun doğayla tekrar uyum sağlayabilmesi için gerekli doğal yeteneklerini artık kaybettiği belirtiliyor. Tutsak bir katil balina olan Keiko okyanuslarda özgürlüğünün tadını çıkarabilseydi 50 yaşına kadar yaşayabilme şansı olabilirdi. Şimdi ise her şeye boş vermiş, havuzunda sonunu bekliyor.

Peki kimdir bu yeryüzünün ön büyük ve muhteşem hayvanları? Balinaların ataları büyük bir olasılıkla 60 milyon kadar yıl önce karayı terk edip denize açılmaya karar vermişler. Kuzey Amerika ve Afrika'da bulunan fosil kalıntıları da balinaların 20 milyon yılda evrimleştiklerini gösteriyor. Bugün 77 cins balina olduğu bilinmekte. Balinalar tür olarak aralarında kaşalot, katil balina ve yunusların da bulunduğu "dişli", gri, mink ve kambur balinaların oluşturduğu "dişsiz" balinalar olmak üzere iki ana gruba ayrılıyor. Dişsiz balinaların çenelerinde diş yerine üzerleri keratin kaplı ince esnek çubuklar var. Genellikle su yüzeyine yakın yüzen bu balinaların ana besin kaynağı ise makroplanktonlar ve kril. Dişsiz balina grubunun en ünlü üyesi de kuşkusuz birkaç ton ağırlığında kalbi, neredeyse kanalizasyon boruları kadar geniş damarları ve de bir fil kadar ağır dili olan Mavi Balina'dır. Yeryüzünde yaşayan en büyük canlı memeli olan Mavi Balina'nın yavrusu ilk 7 ay boyunca saatte 4 kg. alarak büyümekte. Görme ve koku alma duyuları çok zayıf olan balinaların, iletişim kurabilmek için değişik sesler çıkardıkları bilinir. Balinalar birbirlerine herhangi bir mesaj iletmek istediklerinde havlama, ısıklık, inleme ya da çığlığa benzer düşük frekanslı sesler çıkarırlar. Yüksek frekanslı kesik kesik sesler ise yönlerini bulmalarına yardımcı olur. Mavi Balina'lar saatte 500 mil gidebilen tiz, fakat düşük frekanslı sesler çıkarabilir. Sayıca daha çok nefes borusuna ve hava keseciklerine sahip oldukları için sadece erkek balinaların iletişim ağıni kurabildik-

leri düşünülmekte. Hattâ kimi dişli, erkek balinalarda ses tellerine benzer kıllar bile bulunmakta. Tüm balina türleri arasında şarkı söylemeyi başaranlar ise Kambur Balina'lar. Kambur Balina'lar süreleri 6 ila 30 dakika arası değişen şarkılar bestelemekle kalmayıp, aynı şarkıyı tek bir notasını bile değiştirmeden aylarca mırıldanabilmektedirler. Yapılan araştırmalar bu balinaların bir çeşit uyak yönteminden yararlanarak şarkılarını hatırlayabildiklerini göstermekte. Kambur Balinaların şarkılarında ne tür temaları işlediklerini kestirebilmek güç ama koro halinde söylemek yerine, tek başlarına aya söylemeyi tercih ettikleri bir gerçek. Öyle ki şarkı söylediklerinde yanlarına herhangi başka bir balina sokulduğunda susup tetikte bekliyorlar. Bu da balinaların genellikle dişileri etkilemek için serenat yaptıkları ve yanlarına gelen hemcinslerini tehdit olarak algıladıkları düşüncesine yol açmış.

Dişli balinalar arasında en ünlüsü de herhalde siyah/beyaz renkleriyle insanı büyüleyen, daha çok Orka adıyla bilinen katil balinalar. Orka'lar tüm balina cinsleri arasındaki tek gerçek etobur. Dişli balinalar genellikle değişik balık türleri ve mürekkep balığıyla yetinirken, orkalar fok, deniz aslanı ve diğer balina türlerini yiyerek beslenmekte. Boyları neredeyse 15 metreye ulaşan ve 10 ton kadar ağırlıkta olabilen katil balinalara, diğer dişli balina cinsleri gibi 5-20 bireyden oluşan aileler halinde hareket ederler. Kıyıya yakın soğuk sularda sık sık görüldükleri ve birlikte avlandıkları için deniz kurtları adı da verilmekte.

Dileriz bu üstün yetenekli, sevimli hayvanların nesli tükenmez. Bu dünya hepimize yeter de artar bile!

Sizden Size...

" Selam Kedi,

Öncelikle sizi saygı duyulacak bir işi başardığınız için tebrik etmek istiyorum. Böyle bir dergi çıkartabilmek, herkesin yapabileceği bir iş de-

Sizlere, bizim mahallenin maskotu haline gelmiş bir köpeğin; Sarı'nın bir fotoğrafını gönderiyorum. Bu fotoğrafı yayınlamanızı içtenlikle rica ederim. Emin olun o da buna çok sevinecektir.

Mahallemizin, daha doğrusu apartmanımızın bir şirin yaratığı da "Fındık" adında bir kedi. Daha kendisi bebek olan bu kediciğin, iki tane şirin mi şirin yavrusu var. Adları ise, "Minik" ve "Sarsak."

Mahallemizde ayrıca 20'den daha fazla kedimiz, 8-10 tane köpeğimiz, bir tavşanımız ve "kırpilerimiz" var.

Sözlerimi bitirirken 13 yaşında hayvan dostu bir kız olarak, sizin için elimden gelen her şeyi yapacağıma söz veriyorum.

Yayın hayatınızın başarılı geçmesi dileğimle.

P.S. Hayatta para ile satın alınmayacak tek şey bir köpeğin kuyruk sallamasıdır!

Demet Taşkın

Çankaya/Ankara "

"MERHABA!

Kedi Dergisi'nden sorumlu sevgili kediciler,

Bu kadar çok kedi düşmanı olan çevremden başka, benim duygu ve düşüncelerimi paylaşan insanlar olduğunu bilmek içimi rahatlatmış. Böyle bir dergiyi çıkarma düşüncesi ürettiğinizden dolayı sizi içtenlikle kutlarım. Elimden geldiğince yaşı daha küçük olan çocuklara (yalnız küçüklere, çünkü olgun kişilere bunu anlatmak dünyadaki bütün çöpleri yok etmek kadar zor) hayvan sevgisini aşılamaya çalışıyorum. Bence bu dünya, kendini dünyanın hakimi sanan yaratıklar olan insanlardan başka canlılar için de kurulmuş.

Ben ve ailem hayvanları çok seviyoruz. Özellikle de Haziran ayında 2 yaşına basan kedimizi. Adını davranışlarından ve yürüyüşünden dolayı verdik: SOYLU.

Sizlere çalışmalarınızda başarılar dilerim

Beğeneceğinizi umduğum bir şiiri mi size hediye ediyorum.

DUVARDAKİ KEDİ

Bir kedi görüyorum.

Yaşlı bir ninenin bacasından tüten o buğulu dumanın içinde

Gökkuşluğu çiçekleri, görüntü sadece doğa o duvarın üstünde.

Hissediyorum.

İçindeki o sonsuz huzuru

O alev gibi gözlerindeki parıltıya

O güneş gibi tüylerindeki parlaklığa

Bakıyorum...

İşte size kedimiz Soylu'nun bir fo-

toğrafı, öğle uykusuna yatmayı çok severde..

Özlem Başdar/ Bursa"

"Sevgili Kediciler,

Çizgi çizgi, pembe burunlu bir tekir kedim var. Adı da Pırtık. Pırtıkla çok iyi anlaşıyoruz. Yalnız büyük bir sorunumuz var; Ben tatile gittiğimde Pırtık'a kim bakacak? Son tatilimden önce, inanın Pırtık'ın hali ne olacak diye uykularım kaçtı. Hayvanları Korumaya Derneği'ne ve bu işi yapan kliniklere sorduğumda kırk binlerden başlayan faturalarla karşılaşım (günlük). Üstelik gözüm arkada kaldı.

Benimkine benzer sorunları olan kedi severler olduğuna inanıyorum ve önerim şu: Ben telefon numaramı veriyorum. Siz tatile giderken pisi pisinizi bana bırakın, ben de size bırakayım. Üstelik hiçbir ücret ödmeden ve gözünüz arkada kalmadan!

Aramanızı bekliyorum,

Dr. Arzu Başaran

Kağıthane Merkez Sağlık Ocağı

Tel. 2207311 (mesai saatinde) "

"Kiti'den Mektup

Merhaba bizi sevenler,

Ben, ilk sahibi tarafından sokağa bırakılmış bir Habeş Kedisi'yim.. Bir ağabey beni önce dükkânına aldı; orada boya işleri vb. çıkınca eve getirildim. İyi ki de böyle oldu; şimdi Anne ve Baba beni "kızım" diyerek seviyor. Adım Kiti! ... Rengim gri, üzerimde kaplan çizgilerim var ve noktalarım. (Beni lütfen boztekirle karıştırmayın!) Mısır Kedisi gibi üçgen yüzlü ve çok kısa tüylüyüm. Gözlerim yeşil ve sürmeli... Bana verdikleri isimden pek hoşlanmadımsa da, gösterdikleri özen ve yakınlık ön planda. Üzülerek söylüyor ve sokaktaki soy kardeşlerimden bağışlanmamı diliyorum, ama ne yapayım ki her şeyi yemiyorum; ille de ciğer, iyi pişmiş olacak; koyun ciğeri olacak; hele üstüne desert olarak yerine göre verilen kutu maması veya yarım sosis parçası ile hayatımın en tatlı anlarını yaşıyorum. Balkonda, onu önce bir fare olarak düşleyerek ve sonra da afiyetle yiyerek....

Fakat flörtlerim ve aşk hayatım konusunda ailem çok tedirgin. Apartman sahibinin kira anlaşmasına koyduğu "yasak" maddesine karşı, arka taraftaki yirmi beş yıllık eski banka evleri yıkılıp yerine yeni gökdelenler yapılsın, oradaki fare ordusu bizim apartmanın bodrum ve kalorifer dairesine göç etti. Bu durum apartman kiracıları lehine bir puan kazandırdı. Çok da iyi oldu. Bazı aileler, istemeseler bile kedi almak zorunda kaldılar. Kapıcılar, el altından kısa açıklamalarla hafif tertip yola geldiler, ya da öyle gürendüler. Her yıl bahçenin bir kuytusunda doğan, kapıcılar tarafından ne yapıldığı bilinmeyen dünya şirinleri, anneleriyle kalorifer dairesinde konuk edildiler. Bu olayda en kârlı çıkan bahçedeki "Beyaz Hanım" oldu. Yönetici, hayretler içinde, koridorda kapıcıya bağıyordu.:

"Yahu ne de çok (!) kedi seven varmış bu apartmanda!...

Ancak, benim de bir aşk hayatım

olacaktı, değil mi? Bu eve alındığımdan beri, hep şu sözcükleri duyuyordum: Ameliyat... Sonuçta, günlerden bir gün eve bir veteriner geldi. Anne o gün evden gitti, "Ben dayanamam." dedi. Baba doktora yardımcı oldu. Tabii beni uyuttuklarından, olan biten hakkında ayrıntı veremeyeceğim. Uyandığımda, Anne su içirip başımı okşuyordu. Bu arada, Baba'ya "Kalpsiz adam, nasıl dayandın!.." filan gibi sözler söylüyordu. Yavaş yavaş kendime geldim.

Bundan sonra arada bahçeye bırakıldım ve bazen iki üç gün çevrede fink atmaya başladım. Sonbahar geçti, kış başladı. Ben de iştahlıyım bayağı... Peynir denilince, aklım duracak gibi oluyor ve her sabah beyaz peynirle ödüllendiriliyorum. Doğrusu eve gelenler de beni çok seviyor...

Birkaç ay sonra evin ağabeyi, bir gece vakti Anne'yi çağırdı:

"Anne, sandık odasından kedi yavrusu sesi geliyor..."

Sevdiklerim başıma üşüştü. Kutu ve bavullar arasında tek yavrumu doğururken, büyükler eski yastıklar ve

sıcak yün hırka parçalarıyla bize bir sepet hazırladılar.

Orada çok, pek çok mutlu olduk.

Aile bu sürpriz yavruyu bağrına bastı. (Eve gelip ameliyatı yapan veteriner nasıl yorumlayacaktı? Üstelik, iki kat ücret almışken!??? O da başka konu...) Kızım da tıpkı benim gibi gri renkliydi ve her tek çocuk gibi son derece şımarık... Eş dost arasında çeşitli konuşmalar yapıldığını işitiyordum. Minik yavru ise her şeyden habersiz (Çünkü o sırada yerel seçimler yapıldı, telefonlar, gelenler, gidenler ve sürüyle hareket...) karnımdaki memelerden istediğini seçiyor, birini bırakıp ötekini alıyordu. Tek başına bir saltanat sürüyordu adeta... Neredeyse ben de kendimi kedilerin Meryem Ana'sı sanacaktım, çocuğum erkek olsaydı!!.

Birkaç ay sonra, bir Fransız Hanım kızımı istedi. Habeş Kedisi olduğumuzdan, kredimiz çok yüksek. Bize geldiklerinde ev Fransız'larla doldu. "Başka Habeş Kediniz yok mu?" Anne'ye böylesine heyecanlı sorular.. Sanki burası yetiştirme kampı. (İşte Fransız'ların Afrika düşkünlüğü!)

Sizden Size...

Yavrum gidince çok üzüldüm, epey de ağladım. Anne beni hep omzunda taşıdı. Sonra alıştım. Yani herkes kendi hayatını yaşayacak elbette. Bayan Mireille telefonla bildirdi: Kızımın adı Mumut!... Paris'teki büyük-anneye de bildirmişler. Epey uluslararası bir durum ortaya çıkıyor; bilmem vize var mı bize?!...

Üç yıl doğum yapmadım. Ulu ceviz ağaçların altında geziniyor, kapıcıya çaktırmadan, gül fidanlarının dibinde işimi görüyordum. Ama bir keresinde az daha kafama küreği yiyecektim. Zor kurtuldum.

Bahçede enfes mösyöler görüyordum. Örneğin, kedi mamalarının kutularının üstündeki Redford'lar gibi tarçın renkli bir azman, ya da siyah beyaz bir Tyrone. Genç irisi kediler, hepsi de Beyaz Hanım'ın peşinde ve onun aşkından ölüp biterek. Tarifsiz kederler içinde, biraz ot yiyip Bah'a'nın sesini duyuncaya kadar ceviz ağacındaki kargalarla kovalamaca oynayarak günlerimi geçiriyordum. Bu arada biraz da dişilik onurum zedeleniyordu doğrusu.

Üç yıl doğurmadım ya!!.. Ama nazar değdi; bu kez bir batında iki oğlan doğurdum. İkisi de benim özelliklerimi taşıyor. Fakat bir korkum var. Baba arada söyleniyor, "Bunu yine ameliyat ettireceğiz." diyor. Yavru-lardan bebek yüzü olanını Renan Abla ile Arif Enişte aldı. Yeni evliler, her şey pırlıl pırlıl. Onun sepeti de öyle. Damat ömründe kedi sevmemiş; şimdi eşyle neredeyse eşit olmuş bu konuda. Öyle konuşuluyor. Ötekisi yanımda ama artık ondan sıkılmaya başladım. Anne de ona garip bir ad taktı: Yamapiçi... Bazen küçük tuvaletin süzgecine gidip çişini yapıyor. Anne o zaman onu "Kakapiçi" diye çağırıyor.

Asıl sıkıntımız şu: Şimdi o bahçeli apartmandan bir teras katına taşındık. Yani "Damdan dama. " Denize yakınız. Son derece iri martı kardeşler TV direklerine konuyorlar ve bize tuhaf tuhaf bakıyorlar. (Yakında biz de

uçarsak hiç şaşmayın) ve çevremizde sanki bizimle alay ediyorlar.

Nihayet, iki gün önce, bir de baktım, alt balkonda kınalı, beyaz patili bir arkadaş. Bitişik daireden bizim balkona geçmiş. Bir bakıştık, iki koklaştık ama o hemen acele kendi balkonlarına döndü. Yamapiçi'yi daha görmedi. Belki daha kalırdı o zaman. Ne olurdu o bize poz yapan martılar bu dostluğu görselerdi...

Hep kendi kendime düşünüp duruyorum; geleceğimiz biraz sıkıntılı olacak bu teras katında.. Ben başak burcundan olduğum için her şeye uyarım. Bana yapılan iyilikleri unutmam. Kedi köpek sevmeyenlere bir sözüm var: Bir an kendilerinin sevilmediklerini düşünsünler bakalım...

Tanrı, kedilerin tanrısı tabii, bize ileride neler gösterecek dersiniz?

Kucak dolusu miyavlı sevgiler... Sizin,

Kiti"

• »Sevgili Kedi Mecmuası,

Ben iflah olmaz bir hayvan severim! Evimde 7 kedim var. Pencere-lerde kumru ve güvercinlere; bahçede ve sokakta yığınla kediye bakmaya çalışıyor, hastaları iyileştirmeye, onları doyurmaya uğraşıyorum. Bazen çok sevimli, duygulu, bazen çok çok üzücü bir sürü olay yaşıyorum. Bu durum maddi ve manevi sağlığımı altüst ettiği halde ve de (değerli!!!) komşulara rağmen mücadeleme devam ediyorum. Resim çekmeyi çok sevdiğim için (amatörce) bu sevimli hayvanların devamlı resimlerini çekiyorum. Mecmuanızın bizler gibi hayvan severlerin sağ kalmasına yardımcı olmasını dileyerek sizlere bütün kalbimle başarılar dilerim.

Saygılarımla,

Leyla Dosdoğru/İstanbul"

"KEDİNİN GÜNLÜĞÜ

Ben bir sokak kedisiyim. Sokakta yaşıyorum. Dışarıda yaşamak, sanıldığı kadar kolay değil. Yemeğinizi bulmak zorundasınız. Sokakta yaşamının kötü yanlarından biri de yaramaz çocuklar. Kuyruğumuza konserve kutuları bağlayıp, bizi rahat bırakmıyorlar. Öyle yapan çocukları hiç sevmiyorum.

Ah! Keşke bir sahibim olsa. Ama yok ki. Neyse. Karnım da çok acıktı. Şurada bir et parçası var. Mmmm.. Çok da güzel.

Aaa.... O da nesi? Küçük bir çocuk bana doğru yürüyor. Acaba bir şey yapar mı? Hemen kaçmalıyım. Et parçası da orada kaldı. Dönsem mi acaba? Eyvah! Yakalandım. Çok tuhaf. Hiç canım acımıyor. Üstelik tüylerimi okşuyor.

Beni kucağına alarak evleri olduğunu tahmin ettiğim; bahçeli, şirin bir yere getirdi. Tüm aile bireylerinin onayı alındıktan sonra bana bakmaya karar verdiler. İlk iş olarak şampuanla yıkadılar. Daha sonra bir havluya sarıp tüylerimi kuruttular. Tüylerim yumuşacık olmuştu. Ev halkının ilgisi hoşuma gidiyor. Üstelik nazar değmesin diye mavi boncuk bile taktılar. Bu kadar şanslı olabileceğim aklıma»

ucundan bile geçmezdi.

Size söylemekten utanıyorum ama... çok çiğim geldi. Kuytu bir yer bulmalıyım. Örneğin kapı arkası. Herkes bana bakıyor. Anladılar galiba. Çocuk benim için bir kutu bulup, içini toprakla doldurdu. İçimden ona çabuk olmasını söylüyordum. Nihayet kutunun içindeyim. Ayaklarım devinimlere. Oh! Dünya varmış.

Bu çocuğu çok seviyorum. Kedi halinden anlıyor.

Bana yemek vermeyi unuttular galiba. Karnım da çok aç. En iyisi gidip Anne'nin ayaklarına sürtünmek. Bu bir kedi taktiğidir. Aklınızda olsun. Her zaman işe yarar.

Demedim mi? Anne, elinde süt kabıyla kapıda göründü. Sütün içinde, karnımı tok tutması için ekmek parçacıkları da var.

Oh! Karnım da doydu. Şimdi sıra soba başında, benim için hazırlanan sepetin içinde uyumaya geldi.

Çok mutluyum. Darısı bütün sokak kedilerinin başına.

İyi geceler.

Mrrr...mrrr...mr.....

Ayşe Pınar Köprücü/İzmir"

Sizden Size...

"Sevgili Kedi Dergisi çalışanları

Çorbada tuzum olsun, SARI'nın da çorbaya kuyruğu batsın diye yaşadığım bir çok anımdan bir tanesini size gönderiyorum. Umarım beğenirsiniz.

Daha önceki yazımda da belirttiğim gibi yaşamımın her döneminde bir iki kedim oldu. Ama son dört yıldır bir hayli kalabalığımız (11) ve çok mutluyuz.

Zaman zaman yazarım. Yine yılların verdiği deneyimle 6.5 sayfalık "Van Kedilerinin Bakımı" konulu bir broşür hazırladım. Van yavrusunu büyüteceklere yardımcı olsun diye. Tekrar yazışmak dileğiyle çalışmalarınızda başarılar (miyav miyavlar) dilerim.

ÖZEL BİR KEDİ

Sırım gibi delikanlı SARI, mavi iri gözleri, biçimli vücudu, onu tamamlayan asil kuyruğu ile hava atar kızlara. Evin lideri, evde bulunan VAN'ların lideri. Başına buyruk, biraz asi, ve alabildiğine özgür.

Özgürlüğü o kadar ileri boyutta ki, yasak yok onun için. Ne güzel

değil mi?

Evin bazı bölümlerine girmemesi ve oturduğumuz kattan aşağı inmesi gerekiyor. Ama kim dinler bunu. Bir sıçrayış ve bedeninin ağırlığını verişle, kapalı kapıları ardına kadar açıyor bu sıırım gibi delikanlı, diğerleri de onu takip ediyor tabii.

Geçenlerde ailecek dışarıdayız. Bir ara aklıma ana kapıyı kilitleyip kilit-

lemediğimiz geldi. Olur ya insanlık hali... Gittiğimiz, uğradığımız yerlerde aklım hep evde. Ya kapı kilitli değilse, ana kapıyı SARI açar da hepsi gezintiye çıkarsa! Onları bulamama kuşkusu tüm benliğimi, bedenimi sardı. İşlerimizi yapılabilecek en büyük hızla yapıp eve dönmek istiyorum. Bindığımız dolmuşun adeta kaplumbağa gibi gittiğini düşünüyorum ve için için sinirleniyorum.

Ve koşar adımlarla eve yaklaşıyoruz. Korktuğum başıma gelmiş bile, koşarak birinci katın merdivenlerini döndüğümüzde, önde lider SARI, arkasında kızlar ve diğerleri ip gibi dizilmişler, gezintiye çıkmışlar bile. Tam zamanında gelmiş olmanın heyecanı, birden vücudumdan olanca ter boşanıyor.

"Dönün geriye" diyorum sinirle.

O güzel gözleri ile edasını bozmadan, yaptığı şeyin hata olmadığını vurgularcasına, gözümün bebeğine bakarak "Miyavvv" diyor yumuşak bir şekilde.

Meral Altıntaş/ Denizli"

Filiz Ateş Anđ / Emel Tezcan

Köpeğiniz ve siz

• Köpek nasıl bakılır, eğitimi
• Evde köpek, şehirde köpek
• Çocuklarla köpek: birarada mümkün mü?
• Köpeğin sağlığı, beslenmesi
• Köpek cinsleri ve özellikleri

2. BASIM

MAVİBULUT YAYINLARI * Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Apt. D. 4 Galatasaray 80060
İstanbul * Tel: 252 63 75 -76 Faks: 244 08 60

işte

GALLIMYCIN^{*}

Eritromisin 50 mg/ml

- Büyük ve küçük hayvanlarda
- Geniş spektrum
- Kanıtlanmış etki
- Yüksek tolerans

DOĞU İLAÇ FABRİKASI A.Ş.
"Hayvan sağlığında güvence"